

Jaarverslag 2021

Lorentz Casimir Lyceum

**LORENTZ
CASIMIR
LYCEUM**

havo/atheneum/gymnasium

“Ziet je staan, daagt je uit”

Inhoudsopgave

	pag.
Voorwoord	3
I Organisatiestructuur	4
II Onderwijs	7
III Leerlingbegeleiding	13
IV Kwaliteitszorg	15
V Personeel	17
VI Huisvesting, facilitair bedrijf, leermiddelen en ICT	20
VII Inspraakorganen	22
VIII Continuïteitsparagraaf	23
Personele bezetting en leerlingaantallen	23
Meerjarenbegroting resultaat	24
Meerjarenbalans	25
Intern risicobeheersingssysteem	26
Risicoanalyse	27
Rapportage toezichhoudend orgaan	31
IX Financiën	36
Jaarrekening 2021	
Toelichting balans, staat van baten en lasten, kasstroomoverzicht	38
Balans per 31 december 2021	43
Staat van baten en lasten 2021	45
Kasstroomoverzicht 2021	46
Toelichting op de balansposten	47
Toelichting op de staat van baten en lasten	54
Voorstel resultaatbestemming 2021	56
Gebeurtenissen na balansdatum	56
WNT verantwoording	57
X Overige gegevens	
Opmaak en vaststelling jaarrekening	60
Gegevens over de rechtspersoon	61
Organigram	62
Accountantsverklaring	63

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag 2021. Het gaat achtereenvolgens in op onze ambities en de in dit jaar behaalde resultaten. Wij sluiten hierbij aan op Sectorakkoord VO 2014-2017, maar ook op de ambitie van de VO-raad (VO-2020), het visiestuk van het Samenwerkingsverband van de Orionscholen en op de samenwerking met de onderscheiden Brainportscholen.

Het Lorentz Casimir Lyceum is een school voor havo, atheneum en gymnasium. De school telt op dit moment 1202 leerlingen. Zij valt onder de Stichting ABVOE.

De school is in 1929 gesticht door ouders die vanuit hun betrokkenheid bij de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen in het katholieke zuiden voor hun kinderen een eigen school ambieerden. Een school met een neutraal bijzondere signatuur.

Het Lorentz Casimir Lyceum in zijn huidige vorm is in 1996 ontstaan door een fusie tussen het Lorentz Lyceum en de Rommert Casimir Havo. De laatste school was in 1946 opgericht als Middelbare Meisjesschool op christelijke grondslag en werd in 1968 omgevormd tot havo op algemene grondslag.

In het jaar 2021 is gewerkt vanuit de bestaande visie en missie van de school:

In een stimulerende omgeving daagt het Lorentz Casimir Lyceum leerlingen uit hun talenten maximaal te ontplooiën als voorbereiding op de samenleving.

De visie is:

- Leerlingen volgen gedegen onderwijs van hoog niveau en behalen bovengemiddelde resultaten
- Leerlingen nemen voor zichzelf en voor anderen hun verantwoordelijkheid in het leerproces
- Leerlingen kunnen, naast het basiscurriculum, kiezen uit een divers aanbod van activiteiten binnen en buiten de school
- Leerlingen zijn in staat zelfstandig en in samenhang succesvol deel te nemen aan de moderne samenleving

In 2021 is veel aandacht gegeven aan de ontwikkeling van een nieuw schoolplan voor de periode 2022-2026. In dit nieuwe schoolplan worden de kernwaarden van de school benoemd en zijn de aangepaste missie en visie van het Lorentz Casimir Lyceum beschreven. Uitgangspunt daarbij is het Lorentz Casimir Lyceum als een lerende organisatie.

Evenals vorig kalenderjaar heeft ook 2021 voor een groot deel in het teken gestaan van de gevolgen van de coronacrisis. Dit heeft weer veel extra energie gevraagd van alle betrokkenen en de gevolgen zijn voor allen in meer of mindere mate nog steeds merkbaar.

Vooruitkijkend naar een nieuw jaar met veel vertrouwen in de ontwikkeling die het Lorentz Casimir Lyceum doormaakt en met de hoop dat we weer een enigszins regulier jaar mogen beleven,

Bram van Ek
Rector/bestuurder a.i.

Naschrift:

Gedurende het opmaken van het jaarverslag is de Raad van Toezicht met de rector/bestuurder a.i. mevrouw D. Hoekstra-De Jong overeengekomen dat zij haar werkzaamheden neerlegt per 17 mei 2022. De RvT heeft de heren S. Ramaekers en B. van Ek benoemd als tijdelijk waarnemend bestuur voor de periode van 17 mei 2022 tot 1 augustus 2022. Beide heren zijn voor die periode afgetreden als lid van de RvT.

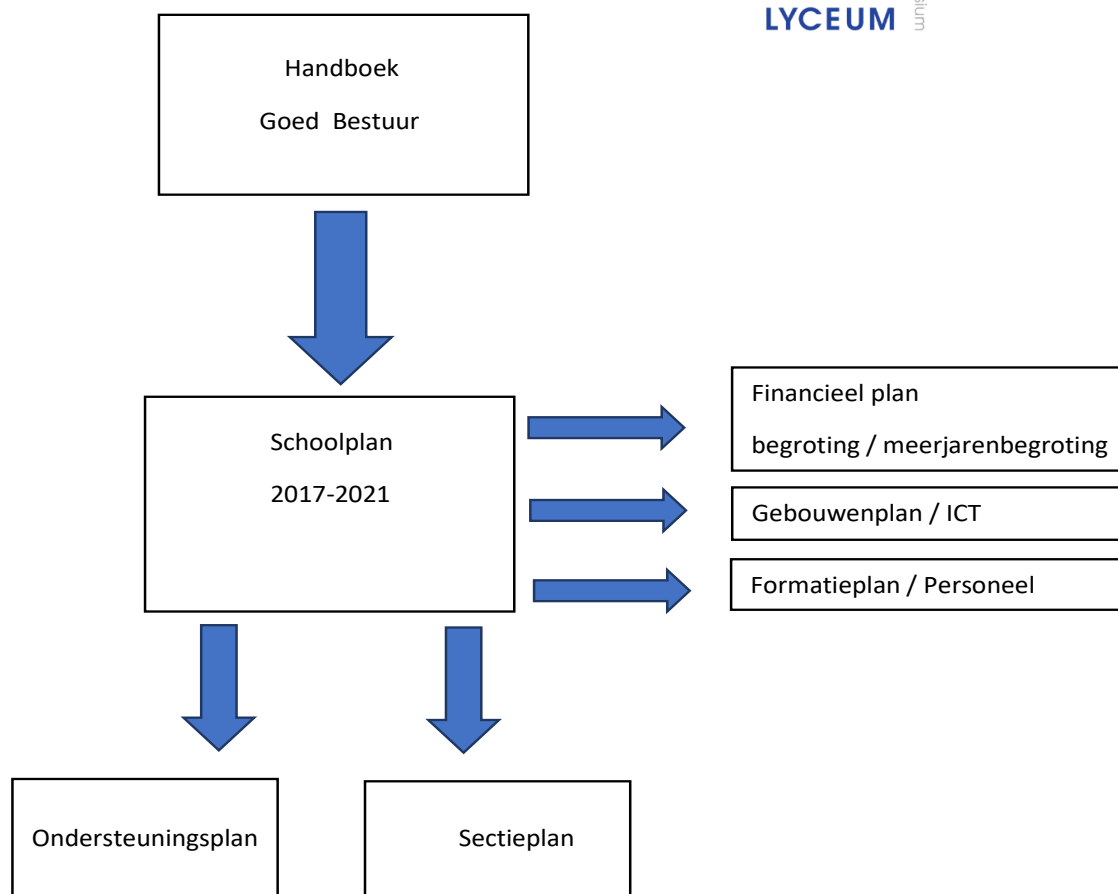
I Organisatiestructuur

Bestuursmodel

De organisatie is ingericht conform het Two-Tier Board model. De rector-bestuurder bestuurt de stichting onder toezicht van de Raad van Toezicht en oefent daarmee het bevoegd gezag uit. In het managementstatuut staat de rol van de conrectoren omschreven, de rol van de rector-bestuurder is in de statuten van het bestuursreglement uitgewerkt. De rector-bestuurder legt verantwoording af over het functioneren van de stichting en de onder de stichting ressorterende school. Het besturen gebeurt met inachtneming van de statuten, het reglement voor de Raad van Toezicht, het bestuursreglement en de voor de stichting van toepassing zijnde Code Goed Bestuur.

De schoolleiding werkt volgens het principe van collectieve verantwoordelijkheid. Als niet tot consensus in besluitvorming kan worden gekomen, dan neemt de rector-bestuurder het besluit.

De samenhang van de plannen wordt in onderstaand model schematisch weergegeven. De gemeenschappelijk gedragen visie van het Orion samenwerkingsverband en het samenwerkingsverband van de Brainportscholen beïnvloedt naast de reguliere wettelijke kaders de beleidsplannen. Werkgroepen die betrokken zijn bij het samenstellen van de plannen beogen een grote mate van gedragenheid te creëren onder de medewerkers.

Per 1 oktober 2021 bestond de Raad van Toezicht uit:

Dhr. Ir. J.E. Blankevoort, voorzitter

Dhr. Mr. H.P.J. Berkvens bc

Mw. Mr. A.M.Th.G. van Dijk-Colen

Dhr. A. van Ek Bc

Dhr. S. Ramaekers

Hoofd- en nevenfuncties Raad van Toezicht

Dhr ir. J.E. Blankevoort, voorzitter	Strategic Project Manager DHL Supply Chain Benelux; Owner & Management Consultant Drive4Result
Dhr. Mr. H.P.J. Berkvens bc	Manager bedrijfsvoering/teammanager Dienst Personeel en Organisatie van Fontys Hogescholen
Mw. Mr. A.M.Th.G. van Dijk-Colen	Manager Klant Proces Communicatie Coöperatieve Rabobank U.A.
Dhr. A. van Ek Bacc	Penningmeester bestuur SBO Hertog van Brabant, Vught; lid bestuur SSPOH, Den Bosch; Docent NCOI; Docent JBC, Den Bosch
Dhr. S. Ramaekers	Zelfstandig bedrijfsadviseur

Hoofd- en nevenfuncties Directie

Mw. D.M.Hoekstra- de Jong MME Rector-Bestuurder	Docent atlantic skills model Voorzitter Stuurgroep Orion Match
Dhr. Drs. M.A.P. Braat conrector begeleiding	
Mw. Y.H.J. van Zijl Med conrector interne organisatie	Lid van het College voor Toetsen en Examens (CvTE)
Mw. Drs. M. Dillen-Kuijken conrector onderwijs	Voorzitter bestuur Volksuniversiteit Eindhoven e.o.

Organigram van de structuur

In de bijlage vindt u het organigram van het Lorentz Casimir Lyceum waarin de lijnverantwoordelijkheid wordt weergegeven.

Orion

Het Lorentz Casimir Lyceum maakt deel uit van Orion Onderwijsnetwerk. ORION staat voor Onafhankelijk Regionaal Interscholair Onderwijs Netwerk.

De 27 schoollocaties die hieronder ressorteren werken samen op het gebied van onderwijs, financiën en personeelszaken. Daarnaast werkt men samen op het gebied van kwaliteitszorg en beheer en collegiale visitaties.. Verder werken de scholen in wisselende samenstelling samen bij het afsluiten van contracten, vergelijk kopieercontract, energiecontracten en de Europese aanbestedingen (zoals die m.b.t. de 'gratis schoolboeken').

Binnen Orion oriënteert men zich op versterkte samenwerking. Dit heeft er ondermeer toe geleid, dat ook overige managementlagen regelmatig worden uitgenodigd voor scholing en overleg met als nevendoelelstelling de uitwisseling van kennis en expertise te bevorderen.

Bijzondere aandacht verdient het project Orion NXT (zie de website www.orionnext.nl).

Namens het rectorenoverleg zit de rector/bestuurder de stuurgroep van het deelproject Orion Match voor. Deze projectgroep houdt zich met name bezig met de werving en selectie van (toekomstige) medewerkers en het inspelen op de te verwachten arbeidsmarkttekorten in het bijzonder waar het gaat om het vinden en behouden van docenten in de tekortvakken.

Brainport

Het Lorentz Casimir Lyceum maakt actief deel uit van het Brainport samenwerkingsverband. De school is Brainportschool.

De Brainportscholen zorgen gezamenlijk voor een aanbod voor (excellente) leerlingen waar het gaat om verbreding/verdieping van de vakken. Samen worden het uitwisselen van kennis en het organiseren van professionaliseringsbijeenkomsten georganiseerd.

Ook vmbo-scholen kunnen aan deze activiteiten deelnemen.

De scholen werken intensief samen met het bedrijfsleven. Door het innemen van een politiek maatschappelijke positie binnen de Brainportregio krijgen de doelen van de Brainportscholen een gedegen en duurzame invulling (zie www.brainport-scholen.nl).

Lyceum op algemene grondslag

Het Lorentz Casimir Lyceum heeft sinds haar oprichting in 1930 vriendschapsbanden met drie andere lycea in Nederland. Samen met het Amsterdams Lyceum, het Kennemer Lyceum en Het Baarnsch Lyceum behoort de school tot de oudste Nederlandse lycea op algemene grondslag. Jaarlijks ontmoeten de daartoe geselecteerde leerlingen elkaar op een Artistieke en een Sport Interlyciade de AI en de SI). Ook dit jaar heeft er een SI (in Heemstede) en een AI (in Eindhoven) plaatsgevonden.

VBS (verbindend door diversiteit in het onderwijs)

Het Lorentz Casimir Lyceum is lid van de netwerkorganisatie VBS. Hierbij zijn zo'n 250 scholen voor primair en voortgezet onderwijs aangesloten. Naast de mogelijkheid tot het doen van gezamenlijke inkoop is de VBS beschikbaar als vraagbaak, zoals op het gebied van bedrijfsvoering, diversiteit, een leven lang leren en samenwerking.

II Onderwijs

Algemeen – kerndoelen van de organisatie:

Onderwijs ambieert een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de aan de school toevertrouwde leerlingen, op het gebied van:

1. Kwalificatie
2. Socialisatie
3. Persoonsvorming

Het behalen van een waardevol diploma betreft een deel van deze doelen. De ambitie van het Lorentz Casimir Lyceum strekt verder, namelijk het maximaal ontwikkelen van de talenten van de leerlingen als voorbereiding op de hedendaagse samenleving.

Actieve deelname aan de samenleving vraagt het vermogen om op een democratische en empathische manier te kunnen functioneren in een groep en te kunnen samenwerken met mensen van verschillende achtergrond. Het LCL biedt een brede waaier aan activiteiten die leerlingen hierop voorbereiden; bij projecten zoals Quest, bij debatvaardigheden, in de mentorles, tijdens de individuele begeleidingsgesprekken of bij de voorbereiding op het maken van keuzes voor een profiel of een vervolgstudie.

In de paragrafen onder het hoofdstuk Onderwijs wordt nader ingegaan op de behaalde resultaten, de benadering van en de ambities op het gebied van de drie hierboven genoemde doelen van het onderwijs, gekoppeld aan de onderwijsinhoud en de resultaten in de jaarlagen.

In hoofdstuk II Begeleiding vindt hetzelfde plaats, gezien vanuit het perspectief van de leerlingbegeleiding.

In alle overige hoofdstukken worden onderwerpen toegelicht die in school ten dienste staan van het onderwijs in het geheel.

Doorstroom, resultaten en profielkeuze

Op 1 oktober 2021 stonden op onze school 1203 leerlingen ingeschreven.

De ontwikkeling van het aantal leerlingen in de afgelopen jaren is als volgt.

jaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
leerlingaantal	1133	1220	1216	1230	1270	1273	1203

Op 1 oktober 2021 waren de leerlingen als volgt over de leerjaren en de opleidingen verdeeld.

	havo/vwo	havo	atheneum	gymnasium	Totaal
Brugklas	66	21		74	161
Leerjaar 2		108	81	56	245
Leerjaar 3		85	87	44	216
Leerjaar 4		142	78	22	242
Leerjaar 5		101	85	25	211
Leerjaar 6			82	43	125
Vavo-leerl.		3			3
Totaal					1203

--	--	--	--	--	--

In de onderbouw krijgen alle leerlingen Quest aangeboden, een op het LCL ontwikkelde leerlijn onderzoeksvaardigheden.

Daarbij volgen leerlingen Cambridge Pre, versterkt Engels. De nieuwe opzet van het Cambridgeprogramma groeit elk jaar verder de school in. Leerlingen kunnen aan het einde van het meerjarig traject een certificaat behalen: First Certificate in English (FCE, nu B2 First), het Certificate of Advanced English (CAE, nu C1 Advanced) of het hoogst haalbare Certificate of Proficiency in English (CPE/near native, nu C2 Proficiency).

Examenresultaten

Uitslag examenresultaten 2011 t/m 2021

Schooljaar	HAVO			VWO		
	aantal kandidaten	aantal geslaagden		aantal kandidaten	aantal geslaagden	
2020-2021	104	96	92,3%	100	99	99,0%
2019-2020	93	91	97,8%	115	115	100,0%
2018-2019	86	83	96,5%	105	104	99,0%
2017-2018	77	75	97,4%	109	104	95,4%
2016-2017	65	55	84,6%	131	124	94,6%
2015-2016	91	79	86,8%	101	92	91,1%
2014-2015	66	59	89,4%	99	96	97,0%
2013-2014	70	64	91,4%	151	138	91,4%
2012-2013	77	65	84,4%	137	128	93,4%
2011-2012	80	67	83,8%	150	126	84,0%

Door- en uitstroomgegevens einde schooljaar 2020-2021

1e brugjaar havo/vwo	Totaal aantal leerlingen aan het eind van het schooljaar	Bevorderd naar het havo en blijft op school	Bevorderd naar het vwo en blijft op school	Bevorderd naar het havo of vwo en verlaat de school	Niet bevorderd en blijft op school	Niet bevorderd en verlaat de school
	239	85 35,6%	13 5 56,5%	5 2,1%	7 2,9%	7 2,9%

havo leerjaar	Totaal aantal leerlingen aan het eind van het schooljaar	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en blijft op school	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en verlaat de school	Bevorderd naar een andere schoolsoort en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en verlaat de school
2	102	66 64,7%	3 2,9%	6 5,9%	2 1 20,6%	6 5,9%
3	114	97 85,1%			2 10,5%	5 4,4%
4	124	89 71,8%	2 1,6%		2 9 23,4%	4 3,2%
5	108		88 81,5%	8 7,4%	4 3,7%	4 3,7%
					1 * 0,9%	3** 2,8%

vwo leerjaar	Totaal aantal leerlingen aan het eind van het schooljaar	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en blijft op school	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en verlaat de school	Bevorderd naar een andere schoolsoort en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en verlaat de school
		12				
2	132	3 93,2%	2 1,5%	5 3,8%	2 1,5%	
3	105	96 91,4%	3 2,9%	4 3,8%	2 1,9%	
4	101	92 91,1%		3 3,0%	5 5,0%	1 1,0%
		12			1	
5	140	4 88,6%	2 1,4%		3 9,3%	1 0,7%
6	101		99 98,0%		1 1,0%	1** 1,0%

* Gespreid examen

**

Rutteroute

Profielkeuze

Bij de profielkeuze zijn drie zaken belangrijk: wat wil ik (passie)? Wat kan ik (capaciteiten)? Wat is het toekomstperspectief (studieplaats en arbeidsmarkt)? Leerlingen moeten een goed beeld krijgen van wat ze willen, van wat zij kunnen en wat de kansen later zijn. Voor het maken van een goede keuze verzorgen de mentoren en de decanen lessen om het keuzeproces te begeleiden. De vakdocenten adviseren iedere leerling bij de keuze.

Leerlingen gaan ook naar voorlichtingsbijeenkomsten elders.

Als leerlingen en ouders kiezen moeilijk vinden, kan de mentor en ook de decaan in een persoonlijk gesprek adviseren. Dit gebeurt ook als het gekozen profiel niet verstandig wordt geacht. Het doel is steeds een profiel te kiezen dat past bij de interesse en de capaciteiten van de leerling. In de voorlichting wordt expliciet gewezen op de extra kansen die een bètaprofiel op de arbeidsmarkt biedt: NG-profiel met als profielkeuzevak biologie of NT-profiel met natuurkunde. Dit profiel wordt dan ook door een grote meerderheid op het vwo gekozen.

Aantal leerlingen havo 5 naar profiel	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Cultuur/maatschappij (CM)	14	18	4	7	6	8
Economie/maatschappij (EM)	42	22	27	36	28	50
Natuur/gezondheid (NG)	10	17	17	20	18	21
Natuur/techniek (NT)	16	31	31	22	8	6
Profielcombinatie EM/CM			1		2	2
Profielcombinatie NT/NG	10	31	21	16	30	23

Aantal leerlingen vwo 6 naar profiel	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Cultuur/maatschappij (CM)	8	3	6	1	7	3
Economie/maatschappij (EM)	25	30	25	20	20	15
Natuur/gezondheid (NG)	40	28	25	21	10	15
Natuur/techniek (NT)	29	72	53	64	8	13
Profielcombinatie EM/CM	6	10	10	6	9	13
Profielcombinatie NT/NG	35	61	55	54	60	43

Onderwijsvernieuwingen

In het sectorakkoord VO zijn een aantal ambities benoemd met betrekking tot de onderwijsontwikkelingen:

1. uitdagend onderwijs voor iedereen;
2. eigentijdse voorzieningen;
3. partnerschap in de regio;
4. school als lerende organisatie;
5. brede vorming voor alle leerlingen.

Met het hieronder beschreven onderwijsaanbod probeert het Lorentz Casimir Lyceum invulling te geven aan deze doelstellingen. De organisatie die hier mede vorm aan geeft, heeft haar wortels in de ambities vier en vijf uit het sectorakkoord. De samenwerking in de regio, zowel binnen het Samenwerkingsverband Eindhoven, als binnen Orion/Brainport faciliteert mede het diverse aanbod. Dat geldt ook voor de samenwerking tussen de Lycea die deelnemen aan de jaarlijkse interlyceales. Het principe van de lerende organisatie wordt in alle onderwijs ontwikkelgroepen toegepast.

Uitdagend onderwijs voor iedereen.

We dagen elke leerling uit om te onderzoeken waar hij of zij goed in is en daarin te excelleren. Leerlingen kunnen naast de vaklessen deelnemen aan een divers aanbod van uitdagende activiteiten.

- Het Lorentz Casimir Lyceum is een Olympiadeschool en we enthousiasmeren onze leerlingen om mee te doen met de Nationale Olympiades en andere landelijke wedstrijden voor wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie en aardrijkskunde.
- BrainSport is het door docenten zelf ontwikkelde bèta-excellentieprogramma. BrainSport laat leerlingen kennismaken met bijzondere theorieën, toegepaste wetenschap, praktische onderzoekvaardigheden en uitdagende inzichtvraagstukken voor de vakken natuurkunde, scheikunde en wiskunde. 25 getalenteerde leerlingen uit V4/V5 volgen een verbredingsprogramma in de vorm van colleges, excursies en practica, veelal geleid door externe deskundigen. 20 leerlingen uit V6 hebben het verdiepingsprogramma gevolgd op het gebied van scheikunde, wiskunde en natuurkunde. In verband met coronamaatregelen is dit programma in 2020 komen te vervallen.
- Lagerhuisdebatgroep en deelname aan regionale en landelijke finales.
- Artistieke Interlyceale. Landelijke competitie op het artistieke en creatieve vlak. Aan de voorrondes op school leveren ruim 100 leerlingen een muzikale en creatieve bijdrage. De AI is in 2020 niet doorgegaan i.v.m. coronamaatregelen.
- Sportwedstrijden, zoals het landelijke Shell schoolhockeytoernooi en natuurlijk de Sport Interlyceale. Deze laatste is vanwege coronamaatregelen niet doorgegaan.
- Lidmaatschap van het bestuur van de leerlingenvereniging (LCLV) zorgt voor de ontwikkeling van bestuurlijke en organisatorische competenties.
- In de businessclass worden leerlingen extra uitgedaagd met contextrijke voorbeelden over bijvoorbeeld het opzetten van een eigen bedrijf, waarmee ondernemerschap bij leerlingen groeit.
- Deelname aan de First Lego League en First Tech Challenge.
- LCL-XL, een pilot extra lessen programmeren en drama voor de onderbouw.

Quest

Het Lorentz Casimir Lyceum gaat verder dan het verzorgen van uitstekend vakonderwijs. Met Quest ontwikkelen leerlingen de 21st century skills: vaardigheden die nodig zijn om succesvol te studeren, te werken en te leven in de nabije toekomst. Dat betekent innovatief en creatief denken (out of the box), samenwerken aan oplossingen, bewustwording van samenhang, helder communiceren, overtuigend presenteren en zinvol bronnenonderzoek doen. Door de Questprojecten worden allerlei verbanden gelegd tussen de leerling, diverse instellingen en de maatschappij waarin wij leven. Hierdoor draagt Quest optimaal bij aan de missie van het Lorentz Casimir Lyceum. Het is 100% LCL en een uniek onderwijsconcept in de Brainportregio.

Sinds begin schooljaar 2018 wordt Quest in klas 2 en 3 verzorgd door vier Questvakdocenten. Zij vormen samen een sectie die opereert zoals elke andere sectie binnen onze school. De vaksectie Quest verzorgt niet alleen de lessen Quest, maar is ook continu bezig om nieuwe projecten te bedenken en bestaande projecten te optimaliseren.

Versterkt talenonderwijs

Op het Lorentz Casimir Lyceum willen we leerlingen ook laten excelleren op het gebied van talen. In Het najaar deden 74 uit de gehele bovenbouw examen voor een Cambridge Certificate. In de klassen 5 en 6 kunnen leerlingen kiezen voor versterkt Frans van het Diplôme d'Études en Langue Française (afgekort DELF). 2 Leerlingen hebben examen afgelegd voor DELF.

Na de brugklas is nu ook de tweede klas gestart met Cambridge Pre. Vanaf klas 3 bestaat de mogelijkheid om Cambridgecertificaten te behalen via het vak Cambridge Pro. In schooljaar 2020-2021 volgen 176 leerlingen Cambridge Pro.

Design

De snel veranderende samenleving vraagt om goed onderwijs dat leerlingen goed voorbereidt op de toekomst. Nederland moet concurrerend blijven in het maken van nieuwe dingen of in het ontwikkelen van nieuwe manieren van produceren. Daarvoor is innovatie nodig; dingen anders doen, slimmer en beter, zodat we andere en betere producten ontwikkelen. Een eerste aanzet voor research en ontwikkeling proberen we de leerlingen bij te brengen

bij dit nieuwe vak Design zoals we dat aanbieden in klas 4 en 5 havo en atheneum. Het vak Design bouwt voort op de basisvaardigheden die aangeleerd zijn bij de Questprojecten en 3Design.

3Design

Out of the box denken, staat centraal bij het in Nederland unieke vak 3Design. 3Design is een combinatie van het oude vak techniek en handvaardigheid. Bij het vak 3Design wordt de creativiteit en het technisch inzicht van leerlingen aangesproken. Tot ver buiten de Brainportregio Eindhoven is de vraag naar innovatieve (technische) mensen heel erg groot. Dit nieuwe vak is een van onze schoolspecifieke invullingen van de brede vorming van leerlingen.

Brainportschool

In augustus 2015 is onze school toegetreden tot de selecte groep scholen in de regio die zich inzet voor modern onderwijs vanuit de Brainportgedachte: innovatief, onderzoekend, ondernemend, samenhangend en gericht op het ontwikkelen van 21e-eeuwse vaardigheden. Alle bovenstaande LCL-onderwijsvernieuwingen en kwaliteiten vallen daarmee onder één naam: Brainportschool. De Brainportscholen vormen een samenwerkingsverband dat samen wil delen en ontwikkelen om zo nog meer inhoud te kunnen geven aan het Brainportonderwijs. Leden van de directie hebben zitting in de diverse werkgroepen van dit samenwerkingsverband, zoals de kerngroep van schoolleiderscoördinatoren onderwijs. Hierbij is een bijdrage geleverd aan de nieuwe organisatiestructuur van het Brainportoverleg en de samenwerking die toekomstgericht wordt ingevuld door gezamenlijk te investeren in onderwijsontwikkelingen, internationalisering en professionalisering.

LCL-XL

Leerlingen in de brugklas en de tweede klas kunnen kiezen voor een extra keuzevak programmeren of drama. Deze vakken zijn bedoeld voor leerlingen die iets extra's willen doen en dat ook aankunnen. De keuzevakken worden aangeboden in modules van tien weken en worden verzorgd door eigen docenten. De lessen vallen deels tijdens maar ook buiten het reguliere lesrooster. De lessenreeks wordt afgesloten met de uitreiking van een certificaat.

BrainSport - Big History

Een speciaal voor hoogbegaafde leerlingen ontwikkeld onderzoekstraject, waarin leerlingen de diepte induiken aan de hand van grote vragen over o.a. de oerknal en het leven op aarde. Ze onderzoeken hun eigen vragen aan de hand van een lessenreeks over de Big History.. Ook bij BrainSport maken leerlingen zich de 21st-century skills op een creatieve manier eigen.

III Leerlingbegeleiding

Passend onderwijs

Het Lorentz Casimir Lyceum biedt uitdagend, inspirerend en betekenisvol onderwijs om leerlingen optimaal toe te rusten voor het hoger onderwijs en de kennisintensieve maatschappij van de 21ste eeuw.

Alle leerlingen moeten daarbij de kans krijgen om hun kwaliteiten en mogelijkheden maximaal te ontplooiën.

Dit heet Passend Onderwijs. Het Lorentz Casimir Lyceum biedt in het kader van het passend onderwijs ruime basisondersteuning voor alle leerlingen. Daarnaast is er individuele extra ondersteuning van leerlingen mogelijk die het reguliere onderwijs zonder extra hulp niet succesvol kunnen volgen.

Er is een heldere ondersteuningsstructuur, problemen bij leerlingen komen snel in beeld waarna zij professioneel worden begeleid. In het schoolondersteuningsprofiel 2018-2022 is vastgelegd welke basisondersteuning en (individuele) extra ondersteuning het Lorentz Casimir Lyceum kan bieden.

Intern & extern

Het Lorentz Casimir Lyceum heeft een intern team van mentoren, jaarlaagcoördinatoren en ondersteuningscoördinator. Daarnaast zijn er specialisten zoals decanen, psychologen, orthopedagogen, de schoolmaatschappelijk werker, de vertrouwenspersonen en de dyslexiecoaches. Ook is er een docent gespecialiseerd in hoogbegaafdheid. Al deze functionarissen staan onder leiding van de conrector leerlingbegeleiding.

De formatie voor leerlingbegeleiding is voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 tijdelijk uitgebreid i.v.m. de gevolgen van het coronavirus en de daardoor toegenomen vraag naar kortstondige ondersteuning. Deze tijdelijke uitbreiding wordt gefinancierd vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO).

Monitoring vindt plaats door docenten, mentoren, jaarlaagcoördinatoren en ondersteuningscoördinator.

Ouders kunnen ook zelf om ondersteuning voor hun kind vragen via de mentor of jaarlaagcoördinator.

Soms kan problematiek zo ernstig zijn dat externe deskundigheid en hulp wordt ingeschakeld via het Zorgadvies-team (ZAT). De jeugdarts van de GGD, Bureau Leerplicht en schoolmaatschappelijk werk zijn lid van het ZAT.

Basisondersteuning

Het Lorentz Casimir Lyceum biedt ruime basisondersteuning voor alle leerlingen. Deze ondersteuning wordt voornamelijk bekostigd uit de lumpsum. Binnen de basisondersteuning wordt vooral extra tijd en aandacht gegeven aan leerlingen door de mentoren en de jaarlaagcoördinatoren. De mentor richt zich in de onderbouw in de studielessen op het 'leren leren' en op het groepsproces. In de bovenbouw is de aanpak van de mentor meer individueel. Sinds enkele jaren bestaat voor alle leerlingen de mogelijkheid om behalve faalangstreductietraining ook een cursus plan- en studievaardigheden te volgen. Het aantal leerlingen dat hieraan deelneemt neemt nog steeds toe. Leerlingen uit de brugklas, bij wie hiaten in kennis worden vastgesteld, krijgen remedial teaching. De dyslexiecoach begeleidt leerlingen met dyslexie. Alle leerlingen uit de brugklas en vierde klas kunnen deelnemen aan periodieke onderzoeken van de GGD. Indien nodig vinden interventies door de leerplichtambtenaar plaats. Binnen de basisondersteuning kunnen leerlingen intern voor een korte periode gebruikmaken van individuele ondersteuning door een psycholoog of orthopedagoog. Ruim 80 leerlingen zijn in 2021 kortstondig begeleid.

Extra ondersteuning

Leerlingen die naast de basisondersteuning nog extra ondersteuning nodig hebben, krijgen individuele hulp van een leerlingbegeleider. Deze stelt samen met de ouders een Ontwikkelingsperspectief (OPP) op. In het OPP wordt omschreven welke steun de leerling nodig heeft en hoe de school hieraan vorm gaat geven. Door regelmatig contact met leerling en ouders kunnen de doelstellingen bijgesteld worden. Aan het einde van het schooljaar wordt geëvalueerd. De financiering van de extra ondersteuning verloopt via het Regionaal Samenwerkingsverband. Opvallend is de sterke groei in de afgelopen jaren van het aantal leerlingen dat extra ondersteuning nodig heeft. De groei is verklaarbaar vanuit het landelijk beleid dat steeds minder leerlingen naar het VSO verwezen worden. Er is ook sprake van een groeiende vraag naar auditieve ondersteuning. Deze groei is een landelijke trend. In 2021 hebben zo'n 90 leerlingen met extra hulp en ondersteuning hun schoolcarrière succesvol voortgezet. Twaalf leerlingen met jarenlange extra ondersteuning hebben in 2021 eindexamen gedaan en zijn geslaagd.

Talentontwikkeling & extra uitdaging

De invoering van Passend Onderwijs vraagt ook aandacht voor de talentontwikkeling van de leerling.

Leerlingen die op het gebied van bijvoorbeeld sport of muziek getalenteerd zijn, bieden wij waar mogelijk een maatwerkprogramma aan zodat zij hun talenten verder kunnen ontplooiën.

In het schooljaar 2013-2014 is onze school gestart met een aanbod voor de meer- en hoogbegaafde leerling. In de brugklassen gymnasium en vwo wordt een test afgenomen door het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek (CBO).

Aan de hand van de uitslag is een groep leerlingen geselecteerd voor het excellentieprogramma BrainSport Junior.

Dit programma wordt samengesteld en geleid door een docent die is opgeleid tot specialist hoogbegaafdheid.

De deelnemers aan BrainSport Junior krijgen in de onderbouw een aantal aangepaste lessen met vakoverstijgende thema's aangeboden. Deze aanpak heeft als doel het motiveren van de meer getalenteerde leerling en wordt in de bovenbouw voortgezet in BrainSport. In 2021 namen zo'n 70 leerlingen deel aan deze excellentieprogramma's.

IV Kwaliteitszorg

Het Lorentz Casimir Lyceum heeft kwaliteit hoog in het vaandel staan. Actuele informatie hierover is te vinden op de website 'Vensters voor Verantwoording'.

Kwaliteit en onderwijs in coronatijd

Het jaar 2021 stond voor een groot deel (weer) in het teken van Corona. Lessen werden vaak online of via streaming gegeven. De (steeds wisselende) protocollen van de VO-raad zijn strikt gevolgd. Ondanks alle inspanningen bleken leerlingen in september grote achterstanden te hebben, met name op het cognitieve en sociaal-emotionele vlak. Met name was er sprake van motivatieproblemen, waardoor leerlingen zich vaak minder goed inspanden dan normaal gesproken het geval zou zijn.

Bij de wisseling van elk scenario werd schriftelijke communicatie verzorgd aan medewerkers, ouders en leerlingen. In de tweede helft van dit jaar is (gefinancierd door de zogenaamde NPO-gelden) periodiek, voor elke toetsweek, een programma met een 40-minutenrooster met daarna ruimte voor diverse vormen van bijspijkerlessen, mentoruren en extra ondersteuning (door de leerlingbegeleiders) gerealiseerd. Omdat dit nog onvoldoende resultaat opleverde is er in december voor gekozen in de tweede helft van het schooljaar te gaan werken met een 45-minutenrooster om deze extra begeleidingsactiviteiten een meer structureel karakter te geven.

In mei 2021 is een Tevredenheidsonderzoek afgenomen onder medewerkers, ouders en leerlingen. Ook hebben leerlingen van het derde leerjaar deelgenomen aan het onderzoek van Vensters voor Verantwoording. Over het algemeen waren de uitslagen ruim voldoende. Die van havo 3 scoorden slechts een 6. De komende jaren wordt gestreefd naar het behalen van goede tot zeer goede cijfers (8/9) waar het gaat om deze onderzoeken.

Toetsing en examinering

De rector/bestuurder is verantwoordelijk voor het gehele examenproces. De examensecretaris is een belangrijke spil in de organisatie van schoolexamens en van het centraal examen. Hij zorgt voor een correcte en zorgvuldige uitvoering van het geheel van de (school)examenprocedures in nauwe samenwerking met de medewerkers op alle niveaus. Hij draagt bij aan de borging van de kwaliteit op inhoud en proces. Hij controleert of iedere kandidaat aan alle eisen, die het PTA stelt, voldaan heeft. Hij onderhoudt contacten met personen en organisaties binnen en buiten school (ouders, inspectie van het onderwijs, examenloket, CvTE, DUO enz.).

De examensecretaris houdt de wet- en regelgeving bij, is lid van PLEXS, woont jaarlijks de bijeenkomsten van PLEXS bij en volgt gerichte scholing. De examensecretaris wordt aangestuurd door de conrector organisatie en beheer. Deze is tevens plaatsvervangend examensecretaris. De conrector is, mede door haar jarenlange ervaring en vanwege haar expertise op dit gebied, ook lid van het college van Bestuur van het CvTE.

Het PTA en examenreglement worden jaarlijks geëvalueerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de checklist Schoolexamen van de VO-raad. Vorig schooljaar is zowel het PTA als het examenreglement inhoudelijk flink aangepast. Voor het PTA is toegewerkt naar een versterking van de kwaliteitsborging schoolexaminering waarin het afsluitende karakter beter tot zijn recht komt. De vaksectie is ervoor verantwoordelijk dat het PTA voldoet aan de eisen, zoals vastgelegd in het examenprogramma wat betreft inhoud en vaardigheden.

In september is het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en het examenreglement vastgesteld door de directie en goedgekeurd door de MR. Beide documenten zijn voor 1 oktober aan alle kandidaten en ouders verstrekt en verzonden aan de Inspectie.

Per 1 augustus 2020 is een examencommissie ingesteld bestaande uit 3 leden.

Bestuurlijke audit

Het Lorentz Casimir Lyceum is aangesloten bij ORION (Onafhankelijk Regionaal Interscolair Onderwijs Netwerk). Kwaliteitszorg vormt een belangrijk onderdeel van deze samenwerking. Binnen het samenwerkingsverband zijn afspraken gemaakt voor de uitvoering van een bestuurlijke visitatie onder begeleiding van de VO-raad. Deze heeft

bij de betrokken scholen geen doorgang kunnen vinden gezien de coronaproblematiek en is (mede op aandringen van de interim-rector bestuurder) verschoven naar het najaar 2022.

Intervisie en collegiale visitatie

Intervisie en collegiale visitatie zijn krachtige instrumenten om professionaliteit en onderwijskwaliteit te verbeteren. Nieuwe en startende docenten krijgen in het lopende schooljaar allemaal een tweejarig traject aangeboden om hun weg te vinden in de school en om te werken aan het versterken van hun didactische en pedagogische vaardigheden.

Verantwoording

In Vensters voor Verantwoording staat een aggregatie van alle onderwijsresultaten van de school, afgezet tegen vergelijkbare scholen in het land over de afgelopen jaren. Voor wat betreft de doorstroom van de onder- en bovenbouw zowel op het havo en vwo scoort onze school ruim boven de norm. Vorig jaar is de school in het Elseviers Weekblad als beste school van Brabant gekozen. In het jaar 2020 is een attendering ontvangen m.b.t. de onderbouwsnelheid en de positie van leerlingen in het derde jaar. Dit heeft geleid tot intensieve gesprekken binnen de school, waarbij in eerste instantie een onderzoek is gestart naar de oorzaak van de positionering. Een van de genomen maatregelen is het aanpassen van de bevorderingsnormen. In het schooljaar 2022/2023 wordt op projectbasis gestart met het invoeren van een tweejarige brugperiode voor die leerlingen waarvan de te volgen schoolsoort (havo of vwo) nog niet is uitgekristalliseerd. Over een specifieke didactiek en pedagogiek voor deze leerlingen wordt op dit moment nagedacht.

Voor de gegevens van de doorstroomsnelheid en die van in-en uitstroom wordt verwezen naar:

www.venstersvoorverantwoording.nl

Externe validatie kwaliteit

Externe validatie vindt plaats middels Cito 0, 1, 2 toetsen in de onderbouw, jaarlijkse analyses van de examencijfers middels de Wolf scores, brede benchmark van alle resultaten blijft de norm. Daarnaast wordt waar mogelijk met behulp van informatie van vervolgoopleidingen gekeken naar de langjarige effectiviteit van het onderwijs. Het nieuwe toetsbeleid wordt geëvalueerd en mede dankzij de online lessituatie is er uitgebreid expertise opgedaan met de formatieve evaluatie, waarbij het aantal summatieve toetsen noodzakelijkerwijs is afgenomen. De studiedagen zijn in zijn geheel gewijd geweest aan het ondersteunen van deze ontwikkelingen.

Opbrengst Gericht Werken

Opbrengst Gericht Werken (OGW) wordt schoolbreed toegepast. Vanzelfsprekend vormen jaargemiddelden, SE- en CE-resultaten een belangrijk deel van die opbrengsten, maar ook resultaten van toetsen.

In elke vaksectie worden gedurende het jaar meerdere keren de eigen opbrengsten geanalyseerd en in relatie gebracht met de diverse aspecten van het onderwijsproces: vakinhoud, didactiek, toetsing, normering en leerlijnen. Naar aanleiding hiervan stelt elke sectie een plan van aanpak op waarin gestreefd wordt naar maximale kwaliteit van lessen en optimale opbrengsten. Het plan van aanpak wordt met regelmaat besproken in de sectie en met de conrector onderwijs. Bij een volgende analyse wordt het plan van aanpak weer aangepast (pdca-cyclus), ook op individueel niveau. OGW draagt bij aan een constant bewustzijn van de onderwijskwaliteit en stimuleert de niet aflatende inzet om die kwaliteit te verbeteren. Naast het overleg met individuele secties en met alle secties tegelijk, is afgelopen jaren ook het clusteroverleg geïntroduceerd. De secties die met gelijksoortige uitdagingen te maken hebben, kunnen in dit overleg kennis uitwisselen. Effectiviteit van dit overleg zal worden geëvalueerd. Het lesgeven in coronatijd heeft ook geleid tot een intensievere uitwisseling van kennis en vaardigheden tussen collega's onderling, hetgeen zijn vervolg krijgt in het jaar 2021.

Voortijdig schoolverlaten (VSV)

Onze school participeert in het Convenant bestrijden Voortijdig Schoolverlaten. Doel van het Convenant is de reductie van het aantal voortijdig schoolverlaters. Onze school had in 2021 geen VSV-leerlingen.

Klachtenregeling

Er is in dit kalenderjaar geen klacht afgehandeld door de landelijke klachtencommissie.

V Personeel

Inleiding

Het personeelsbeleid op het Lorentz Casimir Lyceum is erop gericht de professionaliteit en het welbevinden van alle medewerkers te optimaliseren. De belangrijkste aandachtspunten liggen in lijn met de visie en missie van de school. Dit betekent dat de aandachtspunten gericht zijn op kwalitatief goed personeel, een goed werkklimaat en ruim voldoende mogelijkheden voor scholing en ontwikkeling.

2021 was een bijzonder jaar voor iedereen, het personeel niet uitgezonderd. Vanaf maart 2020 domineert COVID-19 het welzijn en de gezondheid van de leden van onze organisatie en daarvan is nog steeds onverminderd sprake. Deze veranderde werkelijkheid dwingt ons op een andere manier tegen onderwijs en begeleiding van leerlingen aan te kijken. Daarbij gaat het om digitalisering, het door ons te geven onderwijs en de zorg om het personeel.

Personeelsgegevens in kerngetallen

Op 1 oktober 2021 had het Lorentz Casimir Lyceum 135 medewerkers. Dat is 105,8 FTE.

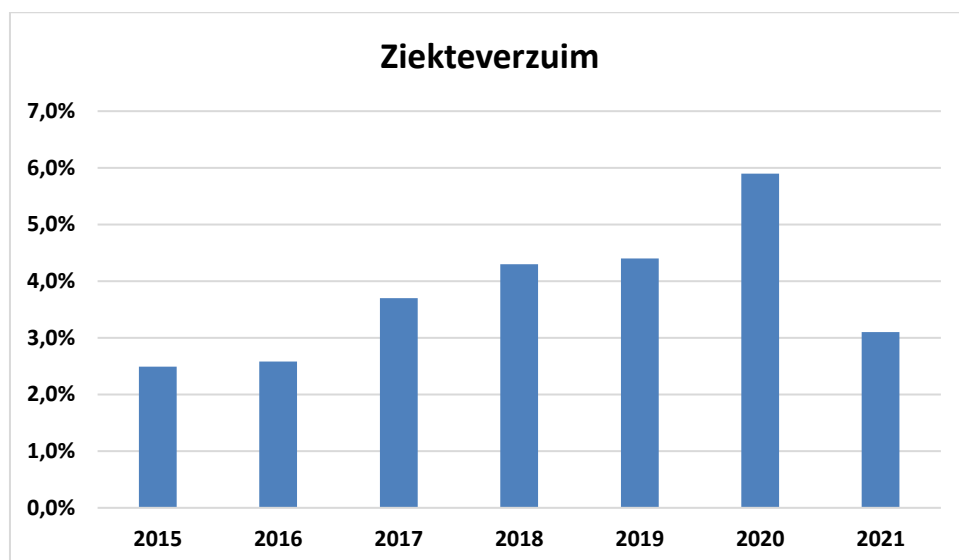
Bij de aanvang van het schooljaar 2021-2022 zijn 6 nieuwe medewerkers begonnen. Dat aantal is relatief gezien laag en wordt voor een groot deel geweten aan de sterk verminderde instroom: 80 leerlingen minder in klas 1. Op 1 oktober 2021 waren 94 OP-ers in dienst: 45 mannen en 49 vrouwen en 37 OOP-ers: 28 vrouwen en 9 mannen.

De gemiddelde leeftijd van de personeelsleden is 40,9 jaar.

Ziekteverzuim

Het gemiddelde ziekteverzuim in 2021 bedroeg 3,1%. De gemiddelde verzuimfrequentie was 1,18: een werknemer van onze school meldt zich gemiddeld 1,18 keer per jaar ziek.

De onderstaande tabel laat de ontwikkeling van het verzuimpercentage over de afgelopen kalenderjaren zien. De jaren waarin een duidelijk hoger verzuim speelt, is dat vooral bepaald door relatief veel langdurig verzuim.

Het ziekteverzuimbeleid werd tot aan het einde van het schooljaar 2020/2021 ondersteund door Human Capital Care, de arbodienst. Daarna zijn we overgestapt naar Medicum Consult. De bedrijfsarts stemt met de leidinggevende individuele behandelplannen af om medewerkers te begeleiden bij de terugkeer naar werk.

Functiemix

Deze is niet meer van toepassing. Er is inmiddels nieuw (promotie-)beleid geformuleerd. De PMR heeft ingestemd met het betreffende beleidsstuk.

Ontslagvergoedingen

Er wordt ieder jaar bekeken welke medewerkers risico lopen op langdurige uitval of structureel disfunctioneren. Met deze medewerkers wordt een maatwerktraject afgesproken ter verbetering en preventie van uitstroom. Indien dit niet haalbaar blijkt, wordt in overleg met betrokkene onderzocht hoe naar een uitstroomsituatie kan worden toegeleefd waarbij de wettelijke transitievergoeding wordt gerespecteerd.

Strategisch personeelsbeleid

Het personeelsbeleid op het Lorentz Casimir Lyceum is erop gericht om de professionaliteit en het welbevinden van alle medewerkers te optimaliseren. Het huidige personeelsbeleid is aangepast aan de tijd, waarbij specifiek aandacht gegeven wordt aan externe ontwikkelingen, de onderwijskundige doelen, duurzame inzetbaarheid, ontwikkelperspectief en de kwaliteit van de implementatie van het beleid.

Ontwikkeltijd en convenantsgelden

Met de PMR is overeenstemming bereikt over de wijze van invoering gekomen met de PMR over de inzet van de zogenaamde ontwikkeltijd en over en het proces rondom de besteding van de convenantsgelden.

Uitvoering van het personeelsbeleid

Elk schooljaar wordt gestart met een plenaire vergadering waarin kort wordt stilgestaan bij onze visie en de daaraan gelieerde doelstellingen/schoolplannen voor dat schooljaar. Speerpunten van beleid worden genoemd en toegelicht.

In de gesprekkencyclus wordt vervolgens op persoonlijk niveau aandacht besteed aan de uitvoering van de sectieplannen en de individuele bijdrage daaraan. In die gesprekkencyclus is opgenomen dat de kwaliteit van het onderwijs en van de docent getoetst wordt door middel van verschillende instrumenten, zoals leerling enquêtes, 360° feedback, enz. Punt van zorg is, dat gezien de onderbemensing van de directie deze gesprekken (nog) te weinig aandacht krijgen. Over een oplossing van dit (behoorlijk weerbarstige) probleem wordt nagedacht.

Werving en selectie

Bij de werving- en selectie van nieuwe collega's wordt al getoetst op de individuele kwaliteit en de bijdrage aan het team waarbinnen de collega gaat functioneren. Doel is om gekwalificeerd en bevoegd personeel voor de klas te hebben staan en zo veel mogelijk (universitair) eerstegraads bevoegde docenten. Daarnaast is een belangrijk onderdeel in de werving en selectie het toetsen op ambitie, kennis en vaardigheden.

Ook in 2021 zijn alle vacatures voor aanvang van het schooljaar vervuld. In het sectorakkoord VO is onder meer als ambitie opgenomen dat scholen professionele scholen worden, scholen zich ontwikkelen als lerende organisaties en er ruimte is voor hoger gekwalificeerd personeel; voor het LCL betekent dit (nog) meer docenten met een masteropleiding aantrekken. Ook wordt er een actief scholingsbeleid in dezen gevoerd. Het HR-beleid is daarmee gekoppeld aan de onderwijskundige doelen van de school, waarbij de strategische doelen in lijn gebracht zijn met het sectorakkoord.

Coaching, opleiding en scholing

Het Lorentz Casimir Lyceum biedt uitgebreide scholings- en opleidingsmogelijkheden. Daarbij is worden ook de verschillende netwerken (Orion, Brainport) waar de school deel van uitmaakt ingezet. Dit als meerwaarde in het te voeren beleid.

Toekomstige opgaven strategisch personeelsbeleid

De krappe arbeidsmarkt in combinatie met de hoge kwaliteitseisen vormen een grote uitdaging. Eén van de doelstellingen, dat m.b.t. universitair geschoolde docenten aantrekken, is in de krappe arbeidsmarkt een lastige opgave.

Het Lorentz Casimir Lyceum maakt deel uit van het onderwijsnetwerk ORION. Gezamenlijk wordt invulling gegeven aan het ORION Onderwijs Carrière project, met de naam Orion NXT. Dit project wil bijdragen aan het oplossen van het lerarentekort. De twee belangrijkste pijlers in dit project zijn: Opleiden en Professionaliseren. Hierbij speelt het op te richten Regionaal Mobiliteits Centrum, waarbij het ORION-werkgeverschap goed wordt gepositioneerd een belangrijke rol. De rector is voorzitter van de stuurgroep Match.

VI Huisvesting, facilitair bedrijf, leermiddelen en ICT

Huisvesting en IHP

Nieuwbouw

De uitgangspunten voor de te ontwikkelen nieuwbouw zijn vastgelegd in de herijking IHP 2018, ondertekend in april 2019. De nieuwbouw vindt plaats op de huidige locatie, zonder gebruik te maken van tijdelijke huisvesting. Er wordt daarbij uitgegaan van een school voor 1.150 leerlingen met een omvang van 7.880 m2 bruto vloer oppervlakte (bvo). De ontwikkelingen en realisatie van de nieuwbouw zijn in volle gang.

In januari is het rPvE afgerond en gepresenteerd aan het gehele personeel en genodigden. In dit programma wordt stilgestaan bij alle benodigde ruimten, de vereiste omvang van de ruimten en de onderlinge relatie van de ruimten in relatie tot de visie op onderwijs. Daarnaast is het kaders en kansen rapport opgesteld. Dit rapport gaat over de ontwerprichtlijnen/kaders voor het nieuwe omgevingsplan en zal samen met het rPvE dienen als basis voor de ontwerpfase.

In januari is ook het technisch Programma van Eisen (tPvE) afgerond. Hierin staan alle technische eisen, waaronder belangrijke duurzaamheidsmaatregelen. BENG zal het minimale kwaliteitsniveau voor het gebouw worden.

In april is het bouwheerschap vanaf de ontwerpfase overgedragen aan de gemeente Eindhoven.

De gemeente Eindhoven is vervolgens gestart met de Europese aanbesteding volgens de niet-openbare procedure voor de nieuwbouw, om te komen tot een bouwteampartner die deelneemt in de bouwteamfase en de nieuwbouw gaat realiseren. In oktober is dit proces afgerond en is de gunning gegaan naar bouwbedrijf Dura Vermeer. Het architectenbureau dat onderdeel uitmaakt van het team van Dura Vermeer is RoosRos. Andere bedrijven die in het team zitten zijn Dura Vermeer Urban Miner, Merosch, Klimatechservice Holland bv en Goudstikker De Vries.

De ontwerpfase is in november opgestart en zal naar verwachting in week 8 van 2022 afgerond worden. In Q1 van 2023 zal naar verwachting gestart worden met de bouwwerkzaamheden. Het nieuwe schoolgebouw zal dan na de zomervakantie in 2024 in gebruik genomen kunnen worden.

Onderhoud bestaande huisvesting

Het Lorentz Casimir Lyceum besteedt veel aandacht aan effectief en efficiënt gebruik, beheer en onderhoud van het gebouw. Daarbij blijven we er zorg voor dragen dat we voldoen aan alle veiligheidseisen. Bij vervangingen wordt steeds meer rekening gehouden met de aankomende nieuwbouw.

Ook dit jaar is er weer veel tijd besteed aan het Coronaproof inrichten van het gebouw.

Daarnaast zijn in 2021 met name de volgende zaken aangepakt:

- De oude vlaggenmasten zijn vervangen voor nieuwe masten waar permanent een bannervlag hangt;
- Diverse kantoren zijn het afgelopen jaar voorzien van hoog/laag bureaus;
- Op enkele plaatsen is weer geschilderd;
- We hebben afscheid genomen van onze telefooncentrale en zijn overgestapt op Microsoft Teams. Alle oude 50 VoIP telefoontoestellen zijn afgevoerd;
- De server van het camerabeveiligingssysteem is vervangen. Tevens zijn buiten 5 oude camera's vernieuwd;

- Van het Lorentz terrein is het hekwerk compleet vervangen. Na de nieuwbouw wordt het hekwerk van het Casimir terrein aangepakt.

Leermiddelen en ICT

Voor onze leerlingen en docenten blijft het belangrijk om goede leermiddelen tot hun beschikking te hebben. Naast de leerboeken, die door Iddink worden geleverd, neemt ICT een prominente plaats in het onderwijsleerproces in. Vanwege Covid-19 is door ICT ook in 2021 veel tijd besteed aan het ondersteunen van alle processen en personeel rondom het online lesgeven, streamen van lessen en thuiswerken. In 2021 zijn daarnaast onder meer de volgende zaken aangepakt.

- De telefooncentrale is overgezet van bellen via vaste telefoons naar bellen via Microsoft Teams
- In verband met verbeterde beveiliging zijn diverse systemen overgezet van lokaal naar de cloud, zoals mailen en het factuurverwerkingssysteem DDI
- Diverse maatregelen zijn getroffen om de beveiliging verder te verbeteren: vernieuwing van de firewall, verbeterde virusscanners en een veiliger inlogprocedure voor onder meer het leerlingvolgsysteem
- Een off site back up is gecreëerd (voor interne data in de cloud)
- Een proces is in gang gezet om administratieve processen te automatiseren (zoals voor het toewijzen van softwarelicenties aan personeelsleden en leerlingen)
- De transitie van Google naar Microsoft is opgestart en zal eind 2022 worden afgerond.

VII Inspraakorganen

De leerlingenvereniging LCLV, de Oudercommissie en de Medezeggenschapsraad zijn belangrijk voor het Lorentz Casimir Lyceum. Zij fungeren als de vooruitgeschoven posten van de school: zij vangen de geluiden op van leerlingen, ouders en medewerkers als het gaat over de tevredenheid over het reilen en zeilen binnen de school. Zij worden dan ook zoveel mogelijk betrokken bij het beleid van de school om zo draagvlak te creëren voor beslissingen.

Leerlingenvereniging – de LCLV

De leerlingenvereniging bestaat uit negen leerlingen uit verschillende jaarlagen binnen de school. Zij hebben naar een functie in het Leerlingenbestuur gesolliciteerd. Hierdoor wordt een beroep gedaan op hun motivatie om zich in te spannen voor de school. Nadat zij geselecteerd zijn, worden de functies binnen het LCLV verdeeld conform belangstelling en capaciteiten.

Een van de eerste opgaven is het mede organiseren van twee belangrijke buitenschoolse activiteiten voor leerlingen: de Sport Interlyciade (SI) en de Artistieke Interlyciade (AI). De SI, heeft plaatsgevonden in oktober 2021 in Heemstede. De AI zal worden georganiseerd op 25 maart 2022 op het Lorentz Casimir Lyceum.

Medezeggenschapsraad (MR)

In de medezeggenschapsraad van de school werken vertegenwoordigers van de ouders, van de leerlingen en van de docenten en het onderwijsondersteunend personeel met elkaar samen om allerlei zaken die de school betreffen te bespreken en de schoolleiding te adviseren.

In januari 2022 is het MR-reglement, de Statuten van de MR en het Huishoudelijk Reglement aangeboden door de directie aan de MR (De vorige stukken dateerden uit 2011). Aan de MR is gevraagd hier een definitieve vorm en inhoud aan te geven.

Voor de onderbezetting van de directie is helaas nog geen oplossing gevonden. Het door de vorige rector plus directie geformuleerde beleid om de te komen tot drie sectordirecteuren en een directeur *beheer en organisatie* heeft het niet gehaald. De ontstane impasse duurt voort. Het is aan de nieuwe rector dit probleem op te lossen.

Bij alle onderwerpen heeft de MR positief kritisch meegedacht en blijkt gegeven van een grote betrokkenheid bij het reilen en zeilen van de school.

Oudercommissie

De oudercommissie van het Lorentz Casimir Lyceum heeft als belangrijkste doelstelling: het bevorderen van een goed contact tussen ouders en school. Zij fungeert als gesprekspartner voor de schoolleiding over schoolzaken van uiteenlopende aard, en dit schooljaar ook weer m.b.t. de coronaontwikkelingen. De oudergeleding heeft hier zowel persoonlijk als vanuit het gremium een positieve bijdrage geleverd.

VIII Continuïteitsparagraaf

In deze paragraaf beschrijft het Lorentz Casimir Lyceum hoe ze omgaat met concrete toekomstverwachtingen voor de komende paar jaar.

Tabel personele bezetting en leerlingaantallen

		2021	2022	2023	2024	2025	2026
1	Personele bezetting in FTE	107,9	103,7	100,2	100,9	98,2	100,0
2	Directie (inclusief capaciteit nieuwbouw en lesgevende taken)	4,00	4,60	4,60	4,60	4,20	4,20
3	Onderwijzend personeel	78,6	75,3	71,7	72,9	72,7	74,4
4	Overige medewerkers	25,3	23,9	23,9	23,4	21,4	21,4
5	Leerlingaantallen	1203	1158	1099	1142	1137	1171

Toelichting op de tabel

De inzet van personeel

Een belangrijke bepalende factor voor de ontwikkeling van het personeel zijn de leerlingenaantallen. Door de verwachte daling van het leerlingenaantal verwachten wij een daling van het personeel. Met name in de jaren 2022 tot en met 2024 hebben we te maken met tijdelijk meer personeel door de inzet van NPO gelden en daarnaast door het nieuwbouwproject.

De verwachte leerlingaantallen

Momenteel worden diverse PR activiteiten geïntensiveerd om de instroom van brugklasleerlingen te verhogen zoals verbetering van de website, PR-materiaal etc. We verwachten dat de nieuwbouw een positief effect op de instroom van brugklassers zal hebben. Het vooruitzicht van een mooi fris schoolgebouw zou voor ons kunnen leiden tot een hogere aanmelding als dit eenmaal in zicht komt. Bij de prognose van de leerlingenaantallen hebben we ons ook gebaseerd op de demografische ontwikkelingen in Eindhoven en de omliggende gemeenten.

De bovenstaande prognose is opgesteld en besproken met de Raad van Toezicht voorafgaand aan de aanmeldingen voor schooljaar 2022/2023. Deze aanmeldingen vielen tegen waardoor de in de meerjarenbegroting opgenomen leerlingaantallen bij de eerstvolgende actualisatie naar beneden bijgesteld zullen worden.

Meerjarenbegroting Lorentz Casimir Lyceum 2022- 2026

# Leerlingen (incl VAVO)	1203	1159	1099	1142	1137	1171
Instroom leerlingen		190	200	240	240	240
Uitstroom		234	259	197	245	206
	Realiteit 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
BATEN						
Rijksbijdragen OCW	€ 11.479.494	€ 10.364.794	€ 9.410.980	€ 8.942.303	€ 9.283.583	€ 9.242.992
Ov. overheidsbijdragen	€ 7.545	€ 7.545	€ 7.545	€ 7.545	€ 7.545	€ 7.545
Overige baten	€ 161.237	€ 123.006	€ 121.203	€ 127.260	€ 126.787	€ 129.896
Totaal baten	€ 11.648.276	€ 10.495.345	€ 9.539.728	€ 9.077.108	€ 9.417.915	€ 9.380.433
LASTEN						
Personele lasten	€ 9.249.502	€ 9.004.808	€ 8.569.128	€ 7.908.979	€ 7.959.786	€ 8.019.726
Afschrijvingen	€ 253.525	€ 226.980	€ 252.966	€ 305.364	€ 373.462	€ 403.408
Huisvestingslasten	€ 419.786	€ 393.000	€ 368.500	€ 287.000	€ 259.000	€ 259.000
Overige instellingslasten	€ 1.152.815	€ 1.088.094	€ 967.716	€ 957.961	€ 949.386	€ 939.941
Totaal lasten	€ 11.075.627	€ 10.712.882	€ 10.158.310	€ 9.459.304	€ 9.541.634	€ 9.622.075
Financiële baten en lasten	-€ 22.980	-€ 10.780	€ 1.220	€ 1.220	€ 1.220	€ 1.220
Exploitatieresultaat	€ 549.668	-€ 228.318	-€ 617.363	-€ 380.976	-€ 122.499	-€ 240.422

Meerjarenbalans						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vaste activa	1.069.851	1.138.001	1.084.055	3.491.231	3.333.289	3.239.400
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	1.046.677	1.115.307	1.061.841	3.469.497	3.312.035	€ 3.218.626
Financiële vaste activa	23.174	22.694	22.214	21.734	21.254	20.774
Vlottende activa	6.750.465	6.239.785	5.525.824	2.722.127	2.772.025	2.639.946
Vorderingen	45.122	45.122	45.122	45.122	45.122	45.122
Liquide middelen	6.705.343	6.194.664	5.480.702	2.677.005	2.726.903	€ 2.594.825
TOTAAL ACTIVA	7.820.316	7.377.787	6.609.879	6.213.357	6.105.313	5.879.347
Eigen vermogen	5.634.991	5.406.674	4.789.311	4.408.334	4.285.835	4.045.413
Algemene reserve	1.627.393	1.175.282	1.313.919	3.255.463	3.447.964	3.213.542
Reserve risico's	1.109.000	1.109.000	1.109.000	1.109.000	800.000	800.000
Reserve NPO gelden	620.207	750.000	0	0	0	0
Reserve nieuwbouw	1.016.520	1.016.520	1.016.520	0	0	0
Reserve investeringen in inrichting nieuwbouw	1.200.000	1.300.000	1.300.000	0	0	0
Privaat bestemmingsfonds H. Wits	29.987	26.987	23.987	20.987	17.987	14.987
Private bestemmingsreserve Ouderbijdragen	31.884	28.884	25.884	22.884	19.884	16.884
Voorzieningen	855.029	646.363	501.363	491.363	511.363	531.363,28
Langlopende schulden	0	0	0	0	0	0
Kortlopende schulden	1.330.295	€ 1.324.750	€ 1.319.205	€ 1.313.660	€ 1.308.115	€ 1.302.570
TOTAAL PASSIVA	7.820.316	7.377.787	6.609.879	6.213.357	6.105.313	5.879.347

Enkele opmerkingen bij de meerjarenbegroting:

- Het Lorentz Casimir Lyceum verwacht de komende jaren voldoende liquiditeiten te hebben om de activiteiten voort te kunnen zetten. De eigen bijdrage van naar verwachting € 1.016.520 voor het nieuwe schoolgebouw kan uit eigen middelen worden voldaan. Wij veronderstellen dat deze eigen bijdrage wordt geactiveerd als materiële vaste activa. Deze eigen bijdrage dienen wij naar verwachting te voldoen aan de gemeente Eindhoven in 2024. Dan zal deze eigen bijdrage worden onttrokken aan de publieke bestemmingsreserve.
- Naast de eigen bijdrage in de nieuwbouw verwachten we in 2024 bij de oplevering extra investeringen te zullen doen in vakspecifieke inrichting en inventaris van circa EUR 1.300.000.
- In 2022 zullen we ook NPO gelden ontvangen. Het overschot wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

In 2020 is door het ministerie een nieuwe signaleringswaarde gedefinieerd voor bovenmatig publiek eigen vermogen van onderwijsinstellingen. Mede door de verantwoording van de NPO gelden in 2021 en 2022

zal het mogelijk bovenmatig eigen vermogen van onze school alleen maar toenemen. In de meerjarenbegroting gaan we ervan uit dat het eigen vermogen vanaf 2024 onder meer wordt afgebouwd door de afschrijving op de eigen bijdrage in de nieuwbouw en door hogere afschrijvingskosten als gevolg van investeringen in inventaris en ICT.

Overige rapportages

Interne risicobeheersingssysteem

Het interne risicobeheersingssysteem wordt beschreven in verschillende, samenhangende documenten. Het handboek goed bestuur vormt het kerndocument voor het bestuur. Het vormt deels een overlap met andere, wettelijk verplichte documenten, zoals stichtingsstatuten en het managementstatuut.

Het bestuur van de school is ingericht volgens het Raad van Toezichtmodel. De rector-bestuurder bestuurt de stichting onder toezicht van de Raad van Toezicht en voert als zodanig het bevoegd gezag over de onder de stichting ressorterende school. Zij legt aan de Raad van Toezicht verantwoording af over het functioneren van de stichting en de onder de stichting ressorterende school. Het besturen gebeurt met inachtneming van de statuten en het op basis daarvan vastgestelde reglement voor de Raad van Toezicht en bestuursreglement, alsmede met inachtneming van de op de stichting en de onder de stichting ressorterende school van toepassing zijnde Code Goed Bestuur, wettelijke voorschriften en op basis daarvan vastgestelde regelingen.

Vanuit dit toezichtkader schrijft de directie iedere vier jaar een schoolplan waarin de strategische doelen op middellange termijn worden beschreven. Voor de dagelijkse procesgang fungeert het handboek administratieve organisatie en eventuele aanvullende procedures als kader.

De bestuurder verschaft de Raad van Toezicht periodiek informatie over het beleid, de doelrealisaties, de prestaties en de resultaten van de afspraken in het kader van de (meerjaren)begroting, het strategisch (meerjaren)beleid, het jaarplan en de missie en visie van de stichting. De informatievoorziening is beschreven in het bestuursreglement.

Voor het zelf evalueren van de financiële processen maken we sinds 2020 gebruik van de tool Riskchanger. Waar nodig zijn actieplannen geformuleerd.

Risico-analyse

Door het opstellen van een meerjarenbegroting en een risico-analyse krijgen wij vroegtijdig inzicht in mogelijke knelpunten en richten hier vervolgens het financiële beleid op. In 2021 is de risico-analyse opnieuw geactualiseerd. Het Lorentz Casimir Lyceum loopt grotere risico's dan de meeste andere scholen omdat zij een klein bestuur is met slechts één school en locatie. Dat betekent dat we als school alle risico's zelf moeten dragen en proberen af te dekken en risico's niet gezamenlijk kunnen dragen met collega-scholen.

Het belangrijkste risico dat de school kent is de terugval van leerlingen. Dit kan zowel de gestage terugloop van leerlingen zijn als een incident dat zich voordoet, waardoor de school grote imagoschade oploopt en in een jaar een zeer sterke terugloop instromende leerlingen heeft. Een kleine school als het Lorentz Casimir Lyceum zal dit lastig kunnen opvangen. De school houdt een stevige buffer aan om in ieder geval gespreid over een aantal jaren een dergelijke klap te kunnen opvangen. Andere risico's zijn hogere kosten voor de nieuwbouw en de herinrichting van het nieuwe gebouw met name door de huidige wereldeconomie en de strijd in de Oekraïne.

Risico-analyse Lorentz Casimir Lyceum

IMPACT	€ 250.000 - >	25.000 e.v.	75.000 e.v.	125.000 e.v.	175.000 e.v.	225.000 e.v.
	€ 100.000 - € 250.000	17.500	52.500	87.500	122.500	157.500
	50.000 - € 100.000	7.500	22.500	37.500	52.500	67.500
	€ 20.000 - € 50.000	3.500	10.500	17.500	24.500	31.500
	€ 0 - € 20.000	1.000	3.000	5.000	7.000	9.000
		Zeer onwaarschijnlijk 0 - 20%	Onwaarschijnlijk 20 - 40%	Mogelijk 40 - 60%	Waarschijnlijk 60 - 80%	Zeer waarschijnlijk 80 - 100%
KANS						

Rubriek	Oorzaak	Mogelijke risico's	Gevolg	Beheersingsmaatregel	RISICO		I*K
					Impact	Kans	
1)	Leerlingen						
a	Lagere instroom door verslechtering concurrentiepositie school en mogelijke vertraging nieuwbouw	Dalende leerlingaantallen	Lagere bekostiging	Vergroten zichtbaarheid middels o.m. open dagen, pluskukels, minilessen, social media etc; goed projectmanagement nieuwbouw	€ 100 - € 250 k	Mogelijk 40%-60%	€ 87.500
b	Een incident levert enorme imagoschade op (leerlingaantal daalt gedurende aantal jaren). Bijvoorbeeld: incidenten tijdens reizen, onheus gedrag van medewerkers, negatieve verhalen door medewerkers, ongelukken op school.			Diverse protocollen zoals inzake communicatie, buitenlandse reizen etc.	€ 50 - € 100 K	Onwaarschijnlijk 20% -40%	€ 22.500
c	Meer leerlingen met zorgbehoefte mede als gevolg van de corona-pandemie	Niet op tijd kunnen voorzien in voldoende begeleiding van leerlingen. Begeleiding ligt buiten de mogelijkheden van de school.	Onderwijs is onvoldoende ingericht voor bepaalde zorgleerlingen waardoor kans bestaat dat deze leerlingen thuis komen te zitten of voortijdig de school verlaten.	Tijdelijk extra capaciteit leerlingbegeleiding, eerder escaleren naar bijvoorbeeld Jeugdzorg.	€ 20 - € 50 k	Mogelijk 40%-60%	€ 17.500

2) Kwaliteit onderwijs							
a	Rapportage inspectie over kengetallen zoals doorstromingsnelheid en financiën	Rapportage doorstromingsnelheid onderbouw door inspectie	Minder goede beoordeling inspectie over kwaliteit onderwijs	Intern onderzoek naar oorzaak doorstromingsnelheid onderbouw en maatregelen opstellen zoals mbt beoordelingsnorm; onderwijs is degelijk en daar profileren we ons ook mee	> € 250.000	Zeer onwaarschijnlijk 0%-20%	€ 25.000
b	Deskundigheid/scholing personeel o.m. op het gebied van ICT in het onderwijs	Leerlingen onvoldoende kunnen voorzien van passend onderwijs.	Begeleiding en resultaten vallen tegen; verslechterde concurrentiepositie	Investeren in ICT kennis personeel	€ 20 - € 50 k	Onwaarschijnlijk 20%-40%	€ 10.500
c	Leerlingen gebruiken geen eigen laptop	ICT imago niet modern	Verslechterde concurrentiepositie	Investeren in ICT kennis en voorbereiden op "Bring your own device" onderwijs	€ 20 - € 50 k	Onwaarschijnlijk 20%-40%	€ 10.500
d	Onvoldoende draagvlak voor onderwijsvernieuwing onder personeel (o.m. vanwege ervaren werkdruk).	Het personeel is onvoldoende toegerust voor de gestelde taken	Daling aantal leerlingen; vershraling onderwijs, hogere kosten scholing en coaching; verloop onder docenten	Aannamebeleid, permanente scholing, functioneringsgesprekken, coaching, werkgroep taakbeleid	€ 50 - € 100 k	Zeer onwaarschijnlijk 0 - 20%	€ 7.500
3) Personeel en organisatie							
a	Hoge werkdruk en continu veranderende omstandigheden mede ivm de coronapandemie en onderbemanning directie	Hoger ziekteverzuim; taken blijven liggen waardoor kwaliteit daalt	Hoger langdurig verzuim en daardoor hogere vervangingskosten; kwaliteitsissues school	Meer contactmomenten met personeel, aanpassing taakbeleid docenten	> € 250 k	Waarschijnlijk 60% - 80%	€ 175.000
b	Krapte op de arbeidsmarkt	School is onvoldoende is staat goede en enthousiaste docenten en onderwijs ondersteunend personeel te werven	Imagoprobleem, dalend leerlingaantal, kwaliteitsissues	Onderwijs- en ondersteunend personeel ontwikkelmogelijkheden bieden, personeel ambassadeursrol geven, promotiebeleid	€ 20 - € 50 k	Onwaarschijnlijk 20% -40%	€ 10.500
c	Interne taakbeleid en regelgeving ministerie	Ervaren werkdruk; aanpassing taakbeleid leidend tot extra kosten	Oplopend ziekteverzuim wegens langdurige ziektegevallen; extra kosten ivm afsluiten nieuwe cao	Ziekteverzuimbeleid, seniorenbeleid (wat betreft taakverdeling, roosterwensen), inzet bedrijfsarts	€ 50 - € 100 K	Mogelijk 40% -60%	€ 37.500
d	Flexibele schil onderwijzend personeel neemt af	Moeilijker om overformatie aan te pakken (ivm wetgeving/CAO)	Hogere loonkosten	Ruim voor 1 maart evalueren tijdelijke contracten	€ 50 - € 100 K	Waarschijnlijk 60% -80%	€ 52.500
e	De school is een éénpitter	Kwetsbaarheid voor uitval personeel	Continuïteit ondersteunende diensten	Back up wordt zo veel mogelijk geregeld o.m. bij leveranciers en collega middelbare scholen	€ 50 - € 100 K	Mogelijk 40% -60%	€ 37.500

4) Huisvesting							
a	Hogere instroom dan verwacht	Grotere ruimtebehoefte dan beschikbaar	Langdurig slechter rooster; imagoschade; grotere span of control voor leidinggevenden	Instroom brugklas reguleren	€ 50 - € 100 k	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 22.500
b	Gemeente is bouwheer van het nieuwe gebouw; school zelf zorgt voor herinrichting	Hogere herinrichtingskosten dan begroot; nieuwbouw voldoet niet aan al onze eisen	Verlaging financiële reserves	Goed projectmanagement, duidelijke keuzes maken over inrichting	€ 100 - € 250 K	Waarschijnlijk 60% - 80%	€ 122.500
c	Vertraging van de nieuwbouw	Latere oplevering nieuwe gebouw	Mogelijke prijsstijgingen bouw; onderhoudskosten huidige gebouw; imagoschade	Constructief overleg met alle stakeholders	> € 250	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 75.000
5) Wet en regelgeving							
a	Gelden Nationaal Programma Onderwijs voor het onderwijs met bijbehorende bestedingsnormen	Ontvangen overheidsgelden worden niet volledig besteed binnen de gestelde termijn	Overschrijding normwaarde eigen vermogen	Politieke veranderingen volgen en hierop monitoren; feedback geven aan VO Raad over haalbaarheid doelmatige bestedingen.	€ 100 - € 250 K	Mogelijk 40% - 60%	€ 87.500
b	Procedures niet formeel vastgelegd en/of nageleefd.	Onrechtmatig handelen door medewerker(s); niet naleven procedures	Overheid legt boete op	Integriteitsbeleid, veiligheidsbeleid, tijdig aanvragen extern advies, privacy beleid	€ 20 - € 50 k	Mogelijk 40% - 60%	€ 17.500
c	Aangepaste regelgeving over vrijwillige ouderbijdrage per augustus 2021	Deels verdwijnen verplichte ouderbijdrage zoals voor buitenlandse reizen en versterkt taalonderwijs	Lagere baten	Duidelijke beleidskeuzes maken over activiteiten.	€ 50 - € 100 k	Waarschijnlijk 60% - 80%	€ 52.500
6) Veiligheid							
a	Regels en procedures worden onvoldoende nageleefd.	Incidenten op het gebied van fysieke of sociale veiligheid (bijvoorbeeld ook veiligheid bij practica)	Imagoschade; financiële claims	Pestprotocol, toezicht, mentortraining, voorlichting door externe partijen (HALT, Humanitas), risico-inventarisatie en - evaluatie; extra investering in veiligheidsvoorzieningen	€ 50 - € 100 K	Mogelijk 40% - 60%	€ 37.500

7) Corona-problematiek								
a	Er is onduidelijkheid hoe lang de corona-pandemie zal duren; mogelijke virusmutaties	Hoog ziekteverzuim onder onderwijzend en niet onderwijzend personeel	Hogere vervangingskosten en lagere kwaliteit van het onderwijs	Ziekteverzuimbeleid	€ 50 - € 100 k	Mogelijk 40% - 60%	€	37.500
b	Tijdens de corona-pandemie moet meer onderwijs op afstand worden gegeven	Effectiviteit van het onderwijs gaat omlaag	Complexe onderwijsopdracht ontstaat	Monitoring ontwikkeling door schoolleiding; opstarten interventies	€ 100 - € 250 K	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€	22.500
8) Wereldeconomie								
a	Strijd tussen Rusland en Oekraïne	Internationale handel wordt bemoeilijkt, vluchtelingencrisis	Hogere kosten zoals voor gas; mogelijke opvang vluchtelingen	Monitoring ontwikkelingen	€ 20 - € 50 k	Mogelijk 40% - 60%	€	17.500
		Materialtekorten	Stijging kosten nieuwbouw en inrichtingskosten	Goed projectmanagement, duidelijke keuzes maken over inrichting	€ 100 - € 250 K	Waarschijnlijk 60% - 80%	€	122.500
							TOTAAL	€ 1.109.000

Rapportage Raad van Toezicht Stichting ABVOE voor Jaarverslag 2021

Ter verduidelijking: waar in deze rapportage Rector-Bestuurder staat, dan gaat het t/m 31 juli 2021 over mevrouw J. Baart en vanaf 1 augustus 2021 over mevrouw D. Hoekstra, die door de Raad van Toezicht vanaf die datum als Interim Rector-Bestuurder is aangesteld.

Covid-19

Helaas heeft Covid-19 in 2021 een onverminderd grote invloed gehad op alle operationele en bestuurlijke processen en activiteiten op het Lorentz Casimir Lyceum (LCL). Het jaar kenmerkte zich als een jaar waarin door alle betrokkenen steeds adequaat gereageerd, geacteerd en gecommuniceerd moest worden op snel veranderende situaties en wijzigende maatregelen en richtlijnen van de overheid en op de actuele situatie, die veelal bepaald werd door het aantal besmettingen en ziekte bij leerlingen en personeel. Covid-19 was daarmee ook een vast agendapunt in reguliere overlegmomenten tussen de Rector-Bestuurder en de Raad van Toezicht. Daarnaast heeft de Rector-Bestuurder ook tussentijds de Raad van Toezicht op de hoogte gehouden van de actuele stand van zaken en van wijzigingen en maatregelen die zijn doorgevoerd op momenten, dat dit nodig was, hetzij vanuit eigen verantwoordelijkheid, hetzij vanuit maatregelen die de overheid nam. Qua praktische uitvoering steeds lastig, echter de Raad van Toezicht heeft op basis van verkregen informatie het beeld, dat het LCL steeds beter in staat was om de wijzigingen en maatregelen door te voeren. Dit komt omdat alle denkbare scenario's sinds de uitbraak van Covid-19 in februari 2020 wel een keer langsgekomen zijn en de school dus steeds beter in staat was en is, om de juiste pakketten aan wijzigingen en maatregelen als het ware "uit de la" te trekken. Ook was het aantal besmettingen en ziekte bij leerlingen en personeel relatief laag. Niettemin is het voor de Raad van Toezicht duidelijk, dat het welzijn van iedereen een flinke klap heeft opgelopen en dat er op onderwijs en op allerlei vlakken achterstanden zijn opgelopen. Het door de overheid toekennen van NPO-gelden is een hulpmiddel voor de school om achterstanden te gaan wegwerken. Daarbij deelt de Raad van Toezicht de mening van de directie van het LCL, dat dit een langlopend proces zal zijn, waarin beschikbaarheid van gelden vooruit zal lopen op daadwerkelijk doelmatige inzet ervan en dus de resultaten pas op langere termijn zichtbaar zullen worden. Het is dus van belang de ontvangsten en aanwending van deze extra eenmalige gelden apart te monitoren. De directie van het LCL heeft daartoe een aanzet gemaakt in haar meerjarenbegroting, de Raad van Toezicht is met de directie in gesprek om e.e.a. nog beter vast te leggen, verbanden te leggen met het nieuwe schoolplan en daarbij structurele inkomsten en uitgaven en eenmalige inkomsten en uitgaven goed gescheiden te houden.

Onderwijs

Op basis van verkregen informatie, heeft de Raad van Toezicht het beeld, dat het LCL erin is geslaagd om door te gaan met het geven van kwalitatief hoogstaand onderwijs, in praktisch uitvoerbare vormen, ondanks alle perikelen rondom Covid-19 en ondanks het niet door kunnen gaan van vele additionele (projectmatige en/of buitenschoolse) activiteiten. Op diverse momenten in het jaar heeft de Raad van Toezicht informatie gekregen om haar beeld te vormen:

- De attentiepunten die de onderwijsinspectie eind 2020 had aangegeven (t.a.v. onderbouwpositie en doorloopsnelheid in de onderbouw) zijn door de schooldirectie op 26 januari 2021 met de onderwijsinspectie doorgenomen. Gezien de Covid-19 situatie heeft de onderwijsinspectie daarbij aangegeven, dat er voorlopig vanuit de onderwijsinspectie geen opvolging gegeven zal worden aan deze attentiepunten, zodat het LCL voldoende tijd kan nemen om aan verbetering te werken. De Rector-Bestuurder heeft op 4 april 2021 de Raad van Toezicht geïnformeerd over de analyse die het LCL gedaan heeft, waarbij in beeld is gekomen, wat ten grondslag heeft gelegen aan de attentiepunten: strengere normen in de onderbouw, verplicht stellen van Cambridge Engels, versterken van de overgangsnorm, aanschaffen van complexere methodes. De Rector-Bestuurder heeft aangegeven, dat er interventies op deze punten zijn ingezet, o.a. een aanpassing van de overgangsnorm voor 'Coronajaar 2021', die dan ook als basis gaat dienen voor een nieuwe (versoepelde) norm voor de toekomst zonder Corona. Verder heeft de Rector-Bestuurder nog contact gehad met de onderwijsinspectie om te spiegelen of de kwaliteit van de online lessen voldoende was.
- Op 11 oktober 2021 heeft de Raad van Toezicht zich door de Rector-Bestuurder en een conrector laten informeren hoe de directie tegen de kwaliteit van onderwijs aankijkt en wat de plannen op dit vlak zijn. Conclusie vanuit de directie was op dat moment, dat de kwaliteit van het onderwijs onverminderd hoog is, voornamelijk door de continue gedrevenheid van het onderwijsgevende personeel om een (vakinhoudelijk)

hoog niveau te bereiken. Er zijn wel verschillen te ontdekken tussen de secties. Corona heeft geholpen bij het op hoger niveau krijgen van ICT-vaardigheden bij het personeel. Ook is door de directie geconcludeerd, dat er een risico is, dat leerlingen minder andere (niet-vakinhoudelijke) kennis en vaardigheden opdoen, die nodig zijn voor een betere aansluiting op het vervolgonderwijs. Het wegvallen van activiteiten op dit gebied door Covid-19 heeft dit risico groter gemaakt. De speerpunten voor de toekomst die de directie benoemd heeft zijn: met minder toetsen hetzelfde bereiken, meer halen uit profielwerkstukken (verbeteren onderzoek vaardigheden). Dit vergt een andere manier van denken over onderwijskwaliteit en andere didactische vaardigheden voor het onderwijzende personeel.

- Op 15 november 2021 heeft de Rector-Bestuurder verslag aan de Raad van Toezicht uitgebracht over de studiedag met directie en personeel (zie meer info in paragraaf *Nieuw meerjarig Schoolplan*). Daarin is onder meer een peiling gedaan voor een 45-minuten rooster met facilitering van extra hulpprogramma's in de tijd die over blijft. Resultaat van deze peiling geeft aan dat een ruime meerderheid daar een voorstander van is. Plan is om een proefproject te gaan draaien met een 45-minuten rooster. En volgens de Rector-Bestuurder gaat dit 45-minuten rooster ook helpen bij de extra leerlingenbegeleiding, die noodzakelijk is vanwege de onderwijsachterstanden die opgelopen zijn door Covid-19. De directie wil leerlingenbegeleiding meer samen met het onderwijs zien en niet als een aparte poot. Dit onderwerp kwam overigens niet terug in de studiedag. T.a.v. het toets beleid is gekozen om via het sectievoorzittersoverleg in te zetten op het verminderen van het aantal toetsen. De Raad van Toezicht zal voortgang van de acties uit deze studiedag blijven volgen en beoordelen hoe dit in het Nieuw meerjarig Schoolplan wordt beschreven en verankerd.
- Puur kijkend naar de examenresultaten, dan is het percentage geslaagden op VWO onverminderd heel hoog (99%), het percentage voor HAVO laat een lichte daling zien (92,3%) t.o.v. vorig schooljaar (97,8%), maar ligt nog altijd hoger dan het gemiddelde percentage over de afgelopen 7 jaar (92,0%). De verschillen tussen School Examen (SE) en Centraal Examen (CE) blijft een punt van aandacht: bij VWO zijn de cijfers voor het CE voor 14 van de 17 vakken hoger dan voor het SE (variërend tussen 0,02 en 1,23), bij HAVO zijn de cijfers voor het CE voor 12 van de 14 vakken hoger dan voor het SE (variërend tussen 0,15 en 1,5).

Schooldirectie en onderwijsinspectie hebben afgesproken om begin 2022 weer een overleg te hebben. Op basis van de uitkomsten uit dit overleg zal de Raad van Toezicht in haar rol de door de directie te nemen acties wederom actief volgen.

Leerlingaantallen en PR.

Zoals in vorig jaarverslag in een naschrift beschreven zijn de aanmeldingen van nieuwe leerlingen voor schooljaar 2021-2022 flink tegen gevallen: slechts 158 aanmeldingen (t.o.v. 236 voor het schooljaar 2020-2021 en 244 het schooljaar ervoor). De uitstroom van leerlingen blijft de laatste jaren vrij constant (mede door de hoge slagingspercentages), wat ertoe heeft geleid dat het totaal aantal leerlingen bij het begin van het schooljaar 2021-2022 op 1203 lag. De Raad van Toezicht heeft de Rector-Bestuurder gevraagd naar het plan voor herstel en daarop heeft de Rector-Bestuurder aangegeven, dat er meerdere acties zijn uitgevoerd die voornamelijk betrekking hebben op het verhogen van zichtbaarheid en profilering van het LCL. Daarbij is externe begeleiding ingehuurd. Er is meer publiciteit gegeven aan activiteiten gericht op brugklassers en leerlingen van basisscholen: Funtastica, Robotica, workshops, minilessen, bezoeken van basisscholen voor zover dit mogelijk was binnen de Covid-19 maatregelen, Pluskukel ochtenden. De (online) informatieavond op 11 november 2021 voor ouders en basisschoolleerlingen van groepen 7 en 8 is goed bezocht. Er is gewerkt aan een vernieuwing van de website en betere/bredere inzet van social media. Verdere publiciteit is gegeven d.m.v. posters, billboards, een magazine voor basisschoolleerlingen van groepen 7 en 8. Specifieke advertenties voor de Open Dag en inschrijving zijn geplaatst in lokale bladen. Voor de Open Dag in 2022 zijn meerdere scenario's uitgewerkt voor lokaal op school (binnen en/of buiten) voor iedereen of alleen voor leerlingen of een combi van fysiek en online of alleen online. Voor 2022 staan o.a. een uitzending op RTL4, een jeugdschaaktoernooi, een sportdag met basisscholen en een krantenbericht over de nieuwbouw gepland, naast het doorgaan met specifieke activiteiten voor groepen 7 en 8 van basisscholen en de uitgestelde Reünie staat ingepland voor September 2022. De Raad van Toezicht kijkt dan ook met grote interesse uit naar de resultaten van deze acties en activiteiten en dan vooral naar het aantal nieuwe aanmeldingen in 2022, waarvan Rector-Bestuurder heeft aangegeven dat 170 à 180 haalbaar moet zijn.

Naschrift: helaas heeft de RvT moeten vernemen, dat het aantal nieuwe aanmeldingen lager is uitgevallen.

Personele zaken

De Raad van Toezicht heeft het beeld dat er in 2021 een zorgvuldig personeelsbeleid is uitgevoerd, waarbij vooral opviel dat ziekteverzuim relatief laag was (tegen het licht van Covid-19) en dat het personeel en de Rector-Bestuurder, ondanks grote werkdruk, onverminderd flexibel, creatief en positief zich ingezet hebben om passend onderwijs te geven op het hoogst mogelijke kwaliteitsniveau. De Rector-Bestuurder heeft daarbij steeds zo veel mogelijk rekening gehouden met individuele eisen en wensen van het personeel t.a.v. verantwoorde lesomgeving en aanvullende middelen ter beschikking gesteld voor veiligheid op school en voor het lesgeven vanuit huis. Volgens de Rector-Bestuurder waren er wel meer medewerkers en leerlingen afwezig in 2021 dan in 2020, de langdurige Corona situatie heeft zijn weerslag gekregen, de sporen worden zichtbaar.

Financiën

Op regelmatige basis is de Raad van Toezicht op de hoogte gebracht van de financiële situatie van het LCL en de doelmatigheid van bestedingen. Ook heeft de Raad van Toezicht kennisgenomen van additionele uitgaven, die nodig waren om Covid-19 maatregelen te nemen, waar overigens ook extra inkomsten (NPO gelden en subsidies) vanuit de overheid tegenover staan. In de meerjarenbegroting is goed te zien, wat structurele inkomsten en uitgaven zijn en wat eenmalige inkomsten en uitgaven zijn. De begroting voor 2022 is echter nog niet goedgekeurd door de Raad van Toezicht, aangezien de Rector-Bestuurder en hoofd Financiën gevraagd is om beter inzichtelijk te maken hoe de meerjarenbegroting in lijn te brengen is met het geprognoseerde personeelsbestand (vast en variabel) en met de geprognoseerde leerlingenaantallen. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht aan de Rector-Bestuurder gevraagd om beter inzichtelijk te maken wat de relaties zijn tussen het Nieuw meerjarig Schoolplan en de meerjarenbegroting. Nu is de status van het Nieuw meerjarig Schoolplan nog zodanig (zie paragraaf Nieuw meerjarig Schoolplan), dat niet verwacht mag worden, dat de gevraagde relaties volledig uitgewerkt zullen zijn bij publicatie van het jaarverslag 2021, de Raad van Toezicht zal dan ook onafhankelijk daarvan op een voor haar juist moment de (eventueel aangepaste) begroting voor 2022 goedkeuren, daarbij in ogenschouw nemend, dat het LCL normaal kan functioneren en het moment van aantreden van een nieuwe Rector-Bestuurder in vast dienstverband. De Raad van Toezicht heeft geconstateerd dat niet gebleken is dat er onvolkomenheden zijn op het terrein van doelmatige besteding van middelen. Het vorig jaar geïntroduceerde toetsingskader heeft daarbij een explicietere evaluatie van de doelmatigheid opgenomen in het proces. De Raad van Toezicht heeft in 2020 ook gekeken naar de opbouw van het eigen vermogen en de doelreserves tegen het licht van de door het schoolbestuur uitgevoerde risicoanalyse. Vastgesteld is dat de risicoanalyse voldoet aan de eisen en dat de reserves overeenkomstig de risicoanalyse zijn toebedeeld. Ook is een beeld verkregen in de meerjarenbegroting hoe het bovenmatige eigen vermogen zich zal ontwikkelen in de toekomst. In de reguliere vergadering op 15 juni 2021 is met toelichting door mevrouw Bouwens (Hoofd Financiën) het accountantsverslag 2020 besproken en het jaarverslag 2020 is besproken en goedgekeurd. De benchmark voor Orion Scholen (uitgevoerd door Accountancy bureau Wijs Accountants) is door de Raad van Toezicht ontvangen, maar nog niet geanalyseerd en besproken met de Rector-Bestuurder.

Naschrift: op 6 april 2022 is de begroting voor 2022 door de RvT goedgekeurd. Dit is gebeurd op basis van de extra toelichting die gegeven is door het hoofd Financiën op de voorwaarden die de RvT vorig jaar had gesteld aan de toenmalige acceptatie: de RvT heeft kunnen constateren, dat in het inmiddels gereed gekomen schoolplan voldoende koppeling is gelegd tussen initiatieven en financiën, dat de nieuwbouw uitgaven voldoende inzichtelijk gemaakt zijn en dat het verloop van het eigen vermogen voldoende inzichtelijk gemaakt is. Wel is afgesproken om in mei 2022 een update van de meerjarenbegroting te ontvangen, waarin de laatste ontwikkelingen van het leerlingenaantal verwerkt waarbij huidige formatiekosten afgezet worden tegen de nieuwe financieringsruimte. Op basis hiervan zal dan inzichtelijk gemaakt worden wat te financieren is vanuit het eigen vermogen en waar aanvullende acties nodig zijn.

Vervangende nieuwbouw

Nadat op 24 maart 2021 de Raad van Toezicht formeel ingestemd heeft met de overeenkomst voor overdracht van het bouwheerschap aan de gemeente, heeft de Raad van Toezicht zich een paar keer door de directie van het LCL laten informeren over de voortgang in de fase waarin de nieuwbouw zit: de Voorlopig Ontwerp (VO) fase.

Naschrift: één van de opleveringen uit deze fase is het Schetsontwerp (SO) dat aan het personeel gepresenteerd is op 22 februari 2022. Bij deze (online) presentatie waren ook leden van de Raad van Toezicht aanwezig.

Nieuw meerjarig Schoolplan

In het voorjaar van 2021 is o.l.v. de Rector-Bestuurder een eerste aanzet gemaakt van het Nieuw meerjarig Schoolplan. Na de zomervakantie heeft de Rector-Bestuurder dit verder opgepakt en op basis van een SWOT-analyse en een studiedag op 1 November 2021 een conceptversie van het Nieuw meerjarig Schoolplan gemaakt,

waar de Raad van Toezicht begin januari 2022 aanvullingen en opmerkingen geleverd heeft. Daarna heeft de Rector-Bestuurder een aangepaste conceptversie (v0.6) aangeboden aan de MR voor advies en ter info verstuurd naar de onderwijsinspectie en de Raad van Toezicht. Na verwerken van de adviezen van de MR, zal uiteindelijk de Rector-Bestuurder een versie ter goedkeuring moeten voorleggen aan de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht zal daarbij rekening houden met het moment van aantreden van een nieuwe Rector-Bestuurder in vast dienstverband, om haar/hem voldoende ruimte te geven om haar/zijn eigen lange termijn visie en strategie in te brengen. Daarna zal het Nieuw meerjarig Schoolplan onder haar/zijn leiding door vertaald kunnen worden naar onderliggende concrete jaarplannen.

Andere onderwerpen

Andere onderwerpen zijn (o.a. door prioriteit op de werving en selectie van een nieuwe Rector-Bestuurder en het tot stand komen van het Nieuw meerjarig Schoolplan) in 2021 vrijwel niet aan de orde geweest en daardoor ook niet besproken tussen Rector-Bestuurder en de Raad van Toezicht. De meer strategische onderwerpen zullen weer worden opgepakt zodra de nieuwe Rector-Bestuurder is aangetreden.

Governance

Het bestuur en de Raad van Toezicht hebben een vergaderschema waarbij naast de reguliere bijeenkomsten ook tussentijds overleg wordt ingepland als daar aanleiding toe is. De reguliere bijeenkomsten zijn thema-gedreven, waarbij de thema's worden bepaald door de lange termijn doelstellingen die het LCL nastreeft. De Rector-Bestuurder werkt het thema veelal uit, geeft aan waar het LCL staat en wat de plannen zijn. De Raad van Toezicht is zo in staat het bestuur te ondersteunen waarbij zorgvuldig bewaakt wordt dat de Raad van Toezicht in haar toezichthoudende rol blijft. Zo veel als mogelijk zijn de afgesproken thema's en andere onderwerpen dan hierboven beschreven behandeld in de reguliere geplande vergaderingen tussen de Rector-Bestuurder en de Raad van Toezicht, waarbij voor bepaalde onderwerpen ook een conrector aanwezig was. In totaal hebben er in 2021 acht reguliere vergaderingen plaatsgevonden. Hoewel getracht is om zo veel als mogelijk fysiek te vergaderen (met in acht neming van Covid-19 maatregelen), hebben de meeste vergaderingen online plaatsgevonden. Naast de reguliere vergaderingen zijn er commissies zoals voor Financiën en HR actief geweest, waarbij specifieke aspecten uitgebreider bediscussieerd konden worden. Bij de financiële verantwoording vanuit de Rector-Bestuurder naar de Raad van Toezicht is steeds mevrouw J. Bouwens (hoofd Financiën) voor toelichting aanwezig geweest. Ook zijn er tussentijdse besprekingen geweest tussen leden van de Audit Commissie en mevrouw J. Baart, mevrouw J. Bouwens, mevrouw Hoekstra en de accountant. Op 12 april 2021 heeft de Raad van Toezicht een zelfevaluatie gedaan aan de hand van de Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019, waaruit een longlist van aandachtspunten en wensen naar voren zijn gekomen, die de Raad van Toezicht voor een deel heeft toegepast in haar acteren in 2021. In 2022 zal de Raad van Toezicht hierop reflecteren om te bepalen welke punten aandacht vergen, aangepast moeten worden of als "afgewerkt" kunnen worden bestempeld. Op 17 mei 2021 heeft de gezamenlijke evaluatie plaatsgevonden met de Rector-Bestuurder, waarbij voornamelijk is gekeken naar de samenwerking en wat daarin moet blijven omdat het als goed wordt ervaren en wat er beter kan. Ook hiervan zijn bepaalde punten in 2021 toegepast en bepaalde punten zijn meegenomen in de profielbeschrijving voor een nieuwe Rector-Bestuurder. Zodra een nieuwe Rector-Bestuurder met vast dienstverband is aangetreden, zullen alle punten met haar/hem worden doorgenomen, zodat zij/hij daarop kan inspelen.

Qua timing was opmerkelijk, dat in 2021 mevrouw J. Baart als Rector-Bestuurder, een conrector en het hoofd P&O de school hebben verlaten, allen met verschillende redenen, wat een extra uitdaging betekende voor zowel directie (voor het werven van een nieuwe conrector en een nieuw hoofd P&O) als voor de Raad van Toezicht (voor het werven van een nieuwe Rector-Bestuurder). De Raad van Toezicht heeft allereerst een Interim Rector-Bestuurder (mevrouw D. Hoekstra) gevonden en aangesteld met een tijdelijk dienstverband en parallel daaraan de procedure opgestart voor het vinden van een Rector-Bestuurder voor een vast dienstverband, wetende dat deze procedure wellicht langer kon duren dan iedereen hoopte. Dit laatste is gebleken, want helaas heeft een eerste werving en selectie ronde nog niet tot het gewenste resultaat geleid en is in december 2021 overgegaan tot een nieuwe werving en selectie ronde.

Naschrift: op 17 mei 2022 heeft de RvT de heer Rob van Velthoven benoemd als Rector-Bestuurder met als formele indiensttreding op 1 augustus 2022. Mevrouw D. Hoekstra heeft haar werkzaamheden per 17 mei 2022 neergelegd. De RvT heeft de heren S. Ramaekers en B. van Ek benoemd als tijdelijk waarnemend bestuur voor de periode van 17 mei 2022 tot 1 augustus 2022. Beide heren zijn voor die periode afgetreden als lid van de RvT.

De Raad van Toezicht heeft Wijs Accountants aangewezen en opdracht gegeven om de controle van de jaarverslaggeving en bekostigingsgegevens voor Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven te verzorgen (via getekende opdrachtbevestiging van 29 september 2021). De Raad van Toezicht heeft Wesselo & Partners ingeschakeld voor ondersteuning bij de werving en selectie van een Rector-Bestuurder voor een vast dienstverband.

Leden van de Raad van Toezicht hebben in 2021 een aantal keer een vergadering van de Medezeggenschapsraad (MR) bijgewoond als toehoorders.

IX Financiën

Financiële doelstellingen

De financiële situatie van de school is gezond en er wordt naar gestreefd om dat zo te houden. Gezond betekent dat de financiële cijfers vallen binnen of boven de signaleringsgrenzen die gedefinieerd zijn door de inspectie van het onderwijs. In de tabel hieronder zijn de kengetallen opgenomen vanaf 2019:

Financiële kengetallen Lorentz Casimir Lyceum

	Signaleringswaarden	2019	2020	2021
Solvabiliteit: eigen vermogen + voorzieningen/totale passiva	< 0,3	0,85	0,84	0,83
Liquiditeit: vlottende activa/kort vreemd vermogen	< 0,75	5,62	5,16	5,07
Huisvestingsratio: huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen/ totale lasten	> 0,10	0,05	0,05	0,04
Weerstandvermogen: eigen vermogen/totale baten	< 0,05	0,48	0,49	0,48
Rentabiliteit: resultaat/totale baten	3-jarig < 0; 2-jarig < -0,05; 1-jarig < -0,10	0,04	0,03	0,05

De financiële kengetallen in 2021 bevestigen de sterke financiële situatie van de school.

Nieuwe signaleringswaarde

In 2020 is door het ministerie een nieuwe signaleringswaarde gedefinieerd voor bovenmatig publiek eigen vermogen van onderwijsinstellingen. Voor onze school komt dit erop neer dat wij eind 2021 een publiek eigen vermogen hadden van € 5.573.120 terwijl het normatieve publiek eigen vermogen (signaleringswaarde) € 3.5 mio is. Wij zitten hier dus **ruim** boven. In de continuïteitsparagraaf gaan we er nader op in hoe ons eigen vermogen in de komende jaren wordt afgebouwd. Van belang in dit verband is ook de geactualiseerde risico-analyse die geleid heeft tot een stijging van de benodigde reserve risico's.

Treasury beleid

Vanaf 1 juli 2016 geldt een nieuwe door het ministerie opgestelde regeling beleggen, lenen en derivaten. In 2016 is door onze school een treasurystatuut opgesteld dat in lijn is met deze nieuwe regeling.

Het treasurybeleid is ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling van de school, namelijk het geven van onderwijs. De algehele doelstelling voor de treasuryfunctie van Stichting ABVOE is het borgen van de financiële continuïteit van de organisatie. Dit komt tot uiting in de volgende doelstellingen en voorwaarden:

- voldoende liquiditeit
- lage financieringskosten
- risicomijdende uitzettingen
- kosteneffectief betalingsverkeer

- beheersen en bewaken van financiële risico's

Wij hebben een portefeuille met staatsobligaties die een rente van 7,5% oplevert, met een looptijd tot 2023. Verder heeft de school alleen spaarrekeningen met hoofdsomgarantie en variabele rentepercentages bij de Rabobank en de ING Bank zoals ook vorig jaar het geval was.

De school spaart uitsluitend bij grote Nederlandse banken en instellingen. Dit alles met het doel om risico's zoveel mogelijk te beperken.

Financiële situatie op balansdatum

Het verslagjaar 2021 werd afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 549.668.

In de begroting was een negatief resultaat voorzien van € 19.279 . Op pagina 55 wordt een toelichting gegeven op de verschillen tussen realiteit en begroting 2021.

Jaarrekening 2021

Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

Algemene toelichting

Activiteiten

Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (ABVOE) is het bevoegd gezag van het Lorentz Casimir Lyceum; de activiteiten bestaan uit het verzorgen van voortgezet onderwijs op havo-, atheneum- en gymnasiumniveau.

Continuïteit

Het eigen vermogen van stichting ABVOE bedraagt per 31 december 2021 € 5.634.991 positief. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting ABVOE is gevestigd op Celebeslaan 10-20, 5641 AG te Eindhoven en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41092817.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de stichting ABVOE zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Financiële instrumenten

De effecten opgenomen onder financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Gebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de gebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief. Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. Waar nodig vindt een bijzonder waardevermindering plaats.

Financiële instrumenten

Algemeen

Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van diverse financiële instrumenten. De financiële instrumenten omvatten onder meer vorderingen, geldmiddelen, effecten, crediteuren en overige kortlopende schulden. De in de balans verantwoorde financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen reële waarde. Het Lorentz Casimir Lyceum maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Tevens is geen sprake van in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten, welke separaat van het basiscontract verwerkt dienen te worden.

Kredietrisico

Het Lorentz Casimir Lyceum loopt in zeer beperkte mate kredietrisico over vorderingen opgenomen onder debiteuren, overige vorderingen en liquide middelen.

Renterisico en kasstroomrisico

Er is geen sprake van langlopende financieringen met variabel rentende leningen. De overige kortlopende vorderingen en schulden zijn niet rentedragend of het rente-effect is van verwaarloosbare betekenis.

Liquiditeitsrisico

Het bestuur van het Lorentz Casimir Lyceum ziet erop toe dat voor het Lorentz Casimir Lyceum steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Financiële vaste activa

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Gekochte, rentedragende obligaties die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien de reële waarde van een dergelijk individueel effect onder de (geamortiseerde) kostprijs komt, wordt

de waardevermindering direct verwerkt ten laste van de winst- en verliesrekening. Voor rentedragende effecten vindt verwerking van de rentebaten plaats tegen de effectieve-rentemethode.

Vorderingen

Vorderingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

Reserve risico's

Jaarlijks vindt een update plaats van de risico-analyse. Het totaalbedrag van de geïdentificeerde risico's wordt opgenomen als reserve risico's.

Reserve extra investeringen in het onderwijs

De reserve extra investeringen in het onderwijs betreft de aanvullende bekostiging die de school heeft ontvangen in december 2019 ter besteding 2020 en 2021.

Reserve nieuwbouw

De reserve nieuwbouw is gevormd in verband met de eigen bijdrage die onze school moet afdragen aan de gemeente Eindhoven na het voltooiën van de nieuwbouw.

Reserve eigen investeringen in inrichting nieuwbouw

Deze reserve is gevormd voor de verwachte herinrichtingskosten van het nieuwe gebouw zoals vakspecifieke inrichting en nieuwe inventaris.

Reserve bestedingen NPO

De in 2021 ontvangen, maar nog niet bestede gelden uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn ondergebracht in deze reserve.

Reserve ouderbijdragen

Van 2003 tot en met 2011 zijn overschotten en tekorten op de diverse posten in de vrijwillige ouderbijdrage ten gunste of ten laste gebracht van de reserve ouderbijdragen. Dit vindt ook weer plaats vanaf 2018. De ouders hebben een grote stem in de aanwending ervan.

H. Witsfonds

Ten laste van het bestemmingsfonds H. Wits worden kosten van excursies van de sectie Frans gebracht.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op de betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is een marktrente van 1% gehanteerd.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Voorziening langdurig zieken

Deze voorziening wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. In deze voorziening zijn tevens begrepen eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. De voorziening langdurig zieken wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid

In de CAO 2016-2017 is een persoonlijk budget opgenomen van 50 uur voor elke medewerker en een aanvullend budget van 120 uur voor medewerkers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Het bevoegd gezag heeft een inschatting gemaakt in hoeverre gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Voor deze inschatting is een voorziening opgenomen, welke is gevormd tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen.

Voorziening ontslag- en transitiekosten

De voorziening wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen in verband met ontslag van personeel en transitiekosten.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningclausule) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de gemeente en andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het ministerie van OCW/EZ, gemeente of ander overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Stichting ABVOE heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Balans per 31 december 2021 (na resultaatbestemming)

(bedragen in €)

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2020
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	1.046.677	1.040.587
Financiële vaste activa	23.174	23.654
	<hr/>	<hr/>
TOTAAL VASTE ACTIVA	1.069.851	1.064.241
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen	45.122	226.929
Liquide middelen	6.705.343	5.484.813
	<hr/>	<hr/>
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	<u>6.750.465</u>	<u>5.711.742</u>
<u>TOTAAL ACTIVA</u>	<u>7.820.316</u>	<u>6.775.983</u>

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2020
EIGEN VERMOGEN	5.634.991	5.085.323
VOORZIENINGEN	855.030	584.479
KORTLOPENDE SCHULDEN	<u>1.330.295</u>	<u>1.106.180</u>
 TOTAAL PASSIVA	 <u><u>7.820.316</u></u>	 <u><u>6.775.983</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

Bedragen in €

BATEN	REALISATIE	BEGROTING	REALISATIE
	2021	2021	2020
Rijksbijdragen OCW	11.479.494	10.180.902	10.151.841
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	7.545	7.545	7.545
Overige baten	<u>161.237</u>	<u>177.355</u>	<u>186.196</u>
Totaal baten	11.648.276	10.365.802	10.345.582
LASTEN			
Personeelslasten	9.249.502	8.649.287	8.375.165
Afschrijvingen	253.525	258.874	222.561
Huisvestingslasten	419.786	432.000	448.711
Overige lasten	<u>1.152.815</u>	<u>1.046.140</u>	<u>997.485</u>
Totaal lasten	<u>11.075.627</u>	<u>10.386.301</u>	<u>10.043.922</u>
Saldo baten en lasten	572.648	-20.499	301.660
Financiële baten en lasten	<u>-22.980</u>	<u>1.220</u>	<u>-664</u>
Resultaat	<u><u>549.668</u></u>	<u><u>-19.279</u></u>	<u><u>300.996</u></u>

KASTROOMOVERZICHT 2021 en 2020
(bedragen in €)

	2021	2020	
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat zonder intrest	572.168	301.180	
Aanpassingen voor			
-afschrijvingen	253.525	222.561	
-mutaties voorzieningen	<u>270.551</u>	<u>-124.787</u>	
		1.096.244	398.954
Veranderingen in vlottende middelen			
-mutatie vorderingen	181.807	-104.022	
-mutatie kortlopende schulden	<u>224.115</u>	<u>130.489</u>	
		405.922	26.467
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		<u>1.502.166</u>	<u>425.421</u>
Intrestbaten		1.702	2.728
Intrestlasten		-24.202	-2.912
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		<u>1.479.667</u>	<u>425.238</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa	-259.615	-262.749	
Desinvesteringen in materiele vaste activa	0	5.735	
Desinvesteringen in financiële vaste activa	<u>480</u>	<u>480</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten:		-259.135	-256.534
mutatie liquide middelen		1.220.530	168.702

TOELICHTING OP DE BALANSPOSTEN 2021

(Bedragen in €)

	Gebouwen en terreininrichting	Terreinen	Inventaris en apparatuur	Totaal
Aanschafprijs 1-1-2021	3.283.362	0	2.213.778	5.497.140
Cumulatieve afschrijvingen 1-1-2021	-3.050.827	0	-1.405.726	-4.456.553
Boekwaarde 1-1-2021	232.535	0	808.052	1.040.587
Mutaties boekjaar:				
Investerings	16.698	0	242.917	259.615
Desinvesteringen	0	0	-4.822	-4.822
Afschrijvingen desinvesteringen	0		4.822	4.822
Afschrijvingen	-33.222	0	-220.303	-253.525
Saldo	-16.524	0	22.614	6.090
Aanschafprijs 31-12-2021	3.300.060	0	2.451.872	5.751.932
Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2021	-3.084.049	0	-1.621.206	-4.705.256
Boekwaarde 31-12-2021	216.011	0	830.666	1.046.677

De afschrijvingstermijn op investeringen in gebouwen varieert tussen 10 en 20 jaar, op inventaris tussen 5 en 15 jaar en op apparatuur tussen 3 en 7 jaar.

Toelichting mutaties financiële vaste activa 2021

Geamortiseerde waarde

	Boekwaarde	Investerings	Desinvest.	Resultaat	Boekwaarde	Koers
	31-Dec-20	2021	2021	2021	31-Dec-21	31-Dec-21
Staatsobligaties Nederland 93/23 7,5%	23,654	0	0	-480	23,174	108.52%
	23,654	0	0	-480	23,174	

Toelichting op de vlottende activa per 31 december 2021

	31-12-2021		12-31-2020	
Vorderingen:				
Debiteuren	5.028		42.908	
Te ontvangen omzetbelasting	0		0	
Vooruitbetaalde kosten	37.144		180.353	
Te ontvangen intrest	1.631		2.657	
Overlopende activa overige	1.319		1.011	
Totaal vorderingen		45.122		226.929
Liquide middelen:				
Kasmiddelen	478		239	
Tegoeden op bank- en girorekeningen	6.704.866		5.484.574	
Totaal liquide middelen		6.705.343		5.484.813
Totaal vlottende activa		6.750.465		5.711.742

Toelichting op het eigen vermogen per 31 december 2021

Eigen vermogen	saldo		bestemming expl saldo	
	31-dec-20		2021	31-dec-21
Algemene Reserve	1.744.356		-116.963	1.627.393
Publieke bestemmingsreserve:				
Reserve risico's	1.008.500		100.500	1.109.000
Reserve extra investeringen in het onderwijs	50.122		-50.122	0
Reserve eigen nieuwbouw	1.016.520		0	1.016.520
Reserve investeringen in inrichting nieuwbouw	1.200.000		0	1.200.000
Reserve bestedingen NPO	0		620.207	620.207
Private bestemmingsreserve:				
Ouderbijdragen	33.702		-1.818	31.884
Privaat bestemmingsfonds:				
H. Witsfonds	32.123		-2.136	29.987
Totaal eigen vermogen	5.085.323		549.668	5.634.991

De Algemene Reserve is ontstaan door bijdragen van het Rijk en anderen.

De reserve risico's is gevormd om de risico's zoals gedefinieerd in de risicoanalyse af te dekken.

De reserve extra investeringen in het onderwijs betreft de aanvullende bekostiging die de school heeft ontvangen in december 2019 ter besteding 2020 en 2021.

De reserve nieuwbouw is gevormd in verband met de eigen bijdrage die onze school moet afdragen aan de gemeente Eindhoven na het voltooiën van de nieuwbouw.

De reserve investeringen in inrichting nieuwbouw is gevormd in verband met eigen herinrichtingskosten zoals voor vakspecifieke inrichting en nieuwe inventaris.

In de reserve bestedingen NPO zijn in 2021 ontvangen maar nog niet bestede gelden uit het Nationaal Programma Onderwijs ondergebracht.

Het bestemmingsfonds ouderbijdragen is gemuteerd voor het verschil tussen gerealiseerde baten inzake vrijwillige ouderbijdragen en de lasten behorend bij de in de vrijwillige ouderbijdrage opgenomen zaken.

In 2018 is het restant van een in 2015 ontvangen legaat inzake een nalatenschap van mevrouw H. Wits vrijgevallen uit de schulden en ten gunste gebracht van het privaat bestemmingsfonds H. Wits. Ten laste van dit bestemmingsfonds privaat worden kosten van excursies van de sectie Frans gebracht.

Toelichting op de voorzieningen per 31 december 2021

Voorzieningen	mutaties				saldo 31-dec-21	kortlopend < 1 jaar	langlopend > 1 jaar
	saldo 31-dec-20	dotaties 2021	onttrekkingen 2021	vrijval 2021			
Personele voorzieningen:							
Jubileumvoorziening	99.004	0	5.381	3.503	90.120	3.627	86.493
Werkloosheidsbijdragen	70.565	0	28.502	24.225	17.838	13.650	4.188
Langdurig zieken	39.740	129.244	28.005	0	140.979	109.427	31.552
Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid	194.209	74.767	0	0	268.976	0	268.976
Voorziening ontslag en transitiekosten	0	190.241	0	0	190.241	95.121	95.121
Totaal personele voorzieningen	403.518	394.252	61.888	27.728	708.154		
Groot onderhoud	180.961	0	34.087	0	146.876	62.000	84.876
Totaal voorzieningen	584.479	394.252	95.975	27.728	855.030		

Toelichting op de kortlopende schulden per 31 december 2021

Kortlopende schulden	31-12-2021		31-12-2020	
Crediteuren	120.992		14.692	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	469.251		378.264	
Pensioenen	125.966		115.425	
Vooruitontvangen subsidies OCW	25.201		78.407	
Vooruitontvangen ouderbijdrage	36.336		46.362	
Vakantiegeld, bindingstoelage en persoonlijk budget	289.613		277.065	
Egalisatierekeningen	26.222		31.767	
Overige overlopende passiva	236.714		164.198	
Totaal kortlopende schulden		1.330.295		1.106.180

De ouderbijdrage van het lopende schooljaar wordt voor 5/12 deel toegerekend aan 2021 en voor 7/12 deel aan 2022. De per 31 december méér ontvangen bijdragen worden op de balans als kortlopende schuld opgenomen.

G1. Verantwoording van subsidies waarvan het eventuele overschot wordt toegevoegd aan de lump sum

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum			geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Lerarenbeurs 2020	1074316	4-3-2017	€ 30.859	€ 30.859	X	
Lerarenbeurs 2021	1074316	4-3-2017	€ 22.630	€ 22.630		X
Inhaal- en ondersteuningsprogr.	IOP-40232-VO	10-7-2020	€ 114.300	€ 114.300	X	
Extra hulp in de klas	EHK 20215	25-3-2021	€ 152.184	€ 152.184	X	
			€ 319.973	€ 319.973		

G2. Verantwoording van subsidies die volledig aan het doel/activiteit moeten worden besteed met verrekening van het eventuele overschot

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum				
			€ -	€ -	€ -	€ -

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar.

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Saldo 1-1-2021	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten 31-12-2021	Saldo nog te besteden
	Kenmerk	Datum						
			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

	Afschrijf- termijn	saldo 31-dec-20	ontvangen subsidies 2021	toegerekende subsidies 2021	saldo 31-dec-21
Verloop egalisatierekening doelsubsidies					
2 lok meubilair	20	1.500	0	500	1.000
infra netwerk studiehuis	10	0	0	0	0
verbouwing studiehuis	10	0	0	0	0
Bètalokalen bouw 2007	10	0	0	0	0
Bètalokalen inrichting 2007	10	0	0	0	0
Bètalokalen ICT 2007	5	0	0	0	0
Bètalokalen bouw en inr 2008	10	0	0	0	0
NB Bètabedragen zijn steeds max de helft vd kosten					
Totaal Rijk		1.500	0	500	1.000

Verloop egalisatierekening gemeente

Uitbreiding 10 lokalen L-gebouw	10	0	0	0	0
Atrium (overkapping patio)+airco	10	0	0	0	0
Handvaardigheid theorielokaal	10	0	0	0	0
1e inrichting meubilair	20	30.270	0	5.045	25.225
	10	0	0	0	0
Totaal gemeente		30.270	0	5.045	25.225

Totaal generaal		31.770	0	5.545	26.225
------------------------	--	---------------	----------	--------------	---------------

Toelichting op de egalisatierekeningen

Egalisatierekeningen waren voor meerjarige doelsubsidies verplicht sinds het verslagjaar 2000. De verstrekte subsidie wordt verminderd met de investering die ervan gedaan is en de afschrijvingslasten die uit de investering voortkomen, worden gecompenseerd door jaarlijkse vrijval van de egalisatierekening voor hetzelfde bedrag. Als de investering is afgeschreven, staat de egalisatierekening voor die post op 0.

Dezelfde systematiek wordt ook gehanteerd voor investeringen die gedaan zijn met gelden van het Universumprogramma, de gemeente Eindhoven en de Focusgelden.

Niet uit de balans blijvende verplichting en activa

In 2020 is een nieuw energiecontract afgesloten voor de periode 2021-2025. Dit contract is afgesloten na Europese aanbesteding Energie voor Scholen. De contractwaarde is variabel.

Per 1 oktober 2020 heeft de school een schoonmaakcontract afgesloten met EW Facility Services. Het is een driejaarscontract met een jaarlijkse verplichting voor schoonmaak van EUR 176.215.

In 2020 is een contract afgesloten met Van Happen voor het ophalen van papier- en restafval. Het is een vijfjarig contract. De jaarlijkse kosten die hiermee zijn gemoeid zijn circa EUR 15.000.

In 2019 heeft het Lorentz Casimir Lyceum in Orionverband een nieuw leasecontract gesloten met Canon Nederland B.V. voor digitale kopieer- en afdruksystemen. Het contract heeft een looptijd van vijf jaar, ingaande op 1 oktober 2019. De vaste en variabele leasekosten per jaar zijn circa € 24.000.

In 2017 is de school een partnership voor onbepaalde tijd aangegaan met Kupers waarin is afgesproken dat Kupers in principe alle busvervoer verzorgt ten behoeve van alle excursies naar binnen- en buitenland. De overeenkomst is per schooljaar opzegbaar. Het jaarbedrag van dit contract is circa € 55.000.

De school heeft in 2008, conform de regelgeving, de vordering op het Ministerie van OC&W afgeboekt die kan ontstaan als de school in enig jaar op een ander moment dan 1 augustus wordt opgeheven. Hier is dus sprake van een voorwaardelijk actief. De hoogte van deze theoretische vordering is € 652.262.

Verbonden partijen

De Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (Stichting ABVOE) heeft in het kader van de jaarrekening geen relatie met een verbonden partij, waarbij de stichting een beslissende zeggenschap in het financiële en operationele beleid heeft. De Stichting ABVOE is lid van het Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven en Kempenland.

Naam: Stichting Regionaal Samenwerkingsverband voor Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven en Kempenland

Statutaire zetel: Vonderweg 24, 5616 RM Eindhoven

Rechtsvorm: Stichting

Belangrijkste activiteit: In het samenwerkingsverband zijn 39 scholen uit het regulier en speciaal voortgezet onderwijs uit de regio Eindhoven en Kempenland verenigd om iedere jongere een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs te bieden.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

(bedragen in €)

BATEN:	2021	2020
<u>Rijksbijdragen</u>		
Rijksbijdrage OCW	9.611.149	9.043.359
Overige subsidies OCW	1.757.233	977.226
Doorbetalingen rijksbijdrage samenwerkingsverbanden	<u>111.112</u>	<u>131.257</u>
	11.479.494	10.151.841
<u>Overheidsbijdragen</u>		
Overige gemeentelijke bijdragen en -subsidies	7.545	7.545
<u>Overige baten</u>		
Opbrengst verhuur	12.664	10.622
Ouderbijdragen	112.927	123.875
Vrijval personele voorzieningen	27.728	10.035
Overige	<u>7.918</u>	<u>41.664</u>
Totaal	<u>161.237</u>	<u>186.196</u>
<u>Totale baten</u>	11.648.276	10.345.582
LASTEN:		
Personeelslasten		
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten:		
Lonen en salarissen	6.748.007	6.386.779
Sociale lasten	872.796	797.973
Pensioenlasten	1.119.105	1.001.184
Overige personele lasten:		
Dotaties personele voorzieningen	129.244	29.501
Lasten personeel niet in loondienst	17.542	57.705
Overige	438.586	135.767
Ontvangen vergoedingen:		
Overige uitkeringen die de personeelslasten verminderen	<u>-75.778</u>	<u>-33.743</u>
Totaal personele lasten	9.249.502	8.375.165
Afschrijvingen		
Afschrijvingen materiele vaste activa	253.525	222.561
Huisvestingslasten		
Klein onderhoud gebouwen	32.404	33.461
Energie en water	115.517	110.601
Heffingen	4.202	4.840
Dotatie voorziening groot onderhoud	0	0
Overige huisvestingslasten	<u>267.663</u>	<u>299.809</u>
Totaal huisvestingslasten	419.786	448.711
Overige lasten		
Administratie en beheer	290.794	238.230
Inventaris en apparatuur	39.667	50.257
Leer- en hulpmiddelen	623.936	598.813
Overige	<u>198.417</u>	<u>110.184</u>
Totaal overige lasten	1.152.815	997.485
Financiële baten en lasten		
Financiële baten:		
Rentebaten	1.702	2.728
Financiële lasten:		
Rentelasten	24.202	2.912

Personele bezetting in FTE per ultimo 2021

	2021	2020
Management & Directie	4	4
Onderwijzend personeel	78,60	75,72
Overige medewerkers	25,26	24,75
Totale personele bezetting in FTE	107,86	104,47

Accountantskosten 2021

	2021	2020
Totale honoraria jaarrekeningcontrole	19.620	19.360
Totale honoraria niet-controlediensten	243	486
	19.863	19.846

Toelichting op de verschillen tussen realiteit en begroting 2021

Per saldo was het resultaat 2021 € 568.947 hoger dan begroot. De belangrijkste afwijkingen betroffen globaal:

BATEN:

- Hoge baten in verband met corona-gerelateerde subsidies in 2021. De ontvangen subsidie NPO moet geheel in het jaar van ontvangst worden verantwoord. Besteding van de NPO gelden grotendeels in 2022 en latere jaren (€ 620.000)
- Tussentijdse verhoging lumpsum personeel om CAO afspraken en andere arbeidsvoorwaardelijke zaken te dekken was hoger dan de stijging van de loonkosten (€ 50.000)
- Tussentijdse verhoging lumpsum exploitatiekosten (€ 17.000)
- Lagere ouderbijdrages in verband met minder doorberekende extra's en vrijwillig karakter alle ouderbijdrages (€ 40.000)

LASTEN:

- Per saldo hogere dotatie aan personele voorzieningen (EUR 350.000)
- Lagere kosten van lesmateriaal (€ 45.000)
- Hogere licentiekosten, met name in verband met thuisonderwijs (- € 30.000)
- Minder leerlingen dan begroot leidend tot lagere loonkosten (baten zijn gebaseerd op leerlingenaantal in 2020). Effect circa EUR 130.000.
- Lagere scholingskosten EUR 20.000
- Extra kosten voor beveiliging ICT netwerk (EUR 28.000)
- Hogere wervingskosten personeel door werving rector en conrector (EUR 25.000)
- Hogere communicatiekosten en PR kosten (EUR 18.000)
- Minder culturele en sociale activiteiten (EUR 30.000)

Voorstel resultaatbestemming 2021

Resultaat 2021	€	549.669
Te onttrekken aan algemene reserve	€	-114.603
Toe te voegen aan publieke bestemmingsreserve risico's	€	100.500
Te onttrekken aan publ. Best. reserve extra investeringen in het onderwijs	€	-50.122
Toe te voegen aan publ. bestemmingsreserve bestedingen NPO	€	620.207
Te onttrekken aan private bestemmingsreserve ouderbijdragen	€	-1.818
Te onttrekken aan privaat bestemmingsfonds H. Wits	€	-2.136

Toelichting op het voorstel:

De risico-analyse is geactualiseerd, leidend tot een verhoging van de bestemmingsreserve risico's. De aanvullende bekostiging die in 2019 is ontvangen voor extra investeringen in het onderwijs is deels in 2020 en in 2021 besteed. De NPO gelden die in 2021 zijn ontvangen maar in latere jaren worden besteed zijn toegevoegd aan een bestemmingsreserve.

Voor het bepalen van de mutatie van de private bestemmingsreserve ouderbijdragen is het verschil bepaald tussen de gerealiseerde baten inzake vrijwillige ouderbijdragen en de daaraan gerelateerde lasten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balans die belangrijke financiële gevolgen hebben voor de Stichting.

WNT verantwoording 2021 Lorentz Casimir Lyceum

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op het Lorentz Casimir Lyceum. Het voor het Lorentz Casimir Lyceum toepasselijke bezoldigingsmaximum in 2021 is € 149.000. (bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse C). Complexiteitspunten per criterium:

- driejaarsgemiddelde totale baten, aantal complexiteitspunten = 4;
- driejaarsgemiddelde aantal leerlingen, aantal complexiteitspunten = 1;
- gewogen aantal onderwijssoorten, aantal complexiteitspunten = 2.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

Gegevens 2021									
bedragen x € 1	J. Baart	M. Braat	P.A.B.M. van Dijk	M.A.L. Dillen-Kuijken	D.M. Hoekstra-de Jong	H.M.H.G. Prinsen	Y.H.J. van Zijl	J.P.M. Graaumans	
Functiegegevens	rector/bestuurder	conrector	conrector (t/m 31-12-2018)	interim-conrector	interim-rector/bestuurder	conrector (t/m 31/07/2020)	conrector	conrector	
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/07	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	14/09-31/12	05/07-31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/07	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	0,8	1,0	0,8	1,0	1,0	
Dienstbetrekking	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	
Bezoldiging									
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 70.034,58	€ 87.053,92	€ 79.758,26	€ 19.435,92	€ 51.516,61	€ 64.067,71	€ 98.107,85	€ 55.485,02	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.653,55	€ 16.855,82	€ 14.970,24	€ -	€ -	€ 12.025,20	€ 17.662,52	€ 9.263,17	
Subtotaal	€ 82.688,13	€ 103.909,74	€ 94.728,50	€ 19.435,92	€ 51.516,61	€ 76.092,91	€ 115.770,37	€ 64.748,19	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 86.542,47	€ 149.000,00	€ 149.000,00	€ 44.495,89	€ 73.479,45	€ 119.200,00	€ 149.000,00	€ 86.542,47	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Bezoldiging	€ 82.688,13	€ 103.909,74	€ 94.728,50	€ 19.435,92	€ 51.516,61	€ 76.092,91	€ 115.770,37	€ 64.748,19	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2020									
bedragen x € 1	J. Baart	M. Braat	P.A.B.M. van Dijk			H.M.H.G. Prinsen	Y.H.J. van Zijl	J.P.M. Graaumans	
Functiegegevens	rector/bestuurder	conrector	conrector (t/m 31-12-2018)			conrector (t/m 31/07/2020)	conrector	conrector	
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12			01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/08 - 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0			0,9	1,0	1,0	
Dienstbetrekking	ja	ja	ja			ja	ja	ja	
Bezoldiging									
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 113.445,81	€ 82.850,92	€ 79.459,02			€ 77.510,68	€ 86.011,90	€ 34.180,86	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.443,12	€ 14.375,88	€ 13.572,60			€ 13.422,63	€ 14.375,88	€ 6.315,55	
Subtotaal	€ 132.888,93	€ 97.226,80	€ 93.031,62			€ 90.933,31	€ 100.387,78	€ 40.496,41	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 143.000,00	€ 143.000,00	€ 143.000,00			€ 131.011,51	€ 143.000,00	€ 59.778,69	
Bezoldiging	€ 132.888,93	€ 97.226,80	€ 93.031,62			€ 90.933,31	€ 100.387,78	€ 40.496,41	

Gegevens 2021						
bedragen x € 1	J.E. Blankevoort	A.T.G. van Dijk-Colen	B. van Ek	H.P.J. Berkvens	J.C.H.A.M. Ramaekers	
Functiegegevens²	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging ³	€ 3.963,00	€ 2.730,00	€ 2.730,00	€ 2.730,00	€ 2.730,00	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	€ 22.350,00	€ 14.900,00	€ 14.900,00	€ 14.900,00	€ 14.900,00	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ⁵	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Bezoldiging	€ 3.963,00	€ 2.730,00	€ 2.730,00	€ 2.730,00	€ 2.730,00	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ⁶	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ⁷	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2020						
bedragen x € 1	J.E. Blankevoort	A.T.G. van Dijk-Colen	B. van Ek	H.P.J. Berkvens	J.C.H.A.M. Ramaekers	
Functiegegevens²	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	n.v.t.	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging ³	€ 3.773,99	€ 2.600,00	€ 2.600,00	€ 2.600,00	€ 2.600,00	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	€ 21.450,00	€ 14.300,00	€ 14.300,00	€ 14.300,00	€ 14.300,00	

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Opmaak jaarrekening: 15 april 2022

Vaststelling jaarrekening:

Datum: _____

_____
Bestuurder

_____
Bestuurder

_____
Raad van Toezicht

_____
Raad van Toezicht

_____
Raad van Toezicht

X Overige gegevens

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam instelling: Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (afgekort ABVOE)

Adres: Celebeslaan 10-20

Postcode/plaats: 5641 AG EINDHOVEN

Telefoon: 020-2909420

Fax: 040-2908749

E-mail: school@lcl.nl

Internet site: <http://www.lcl.nl>

Bestuursnummer: 40232

Contactpersoon: Joyce Bouwens

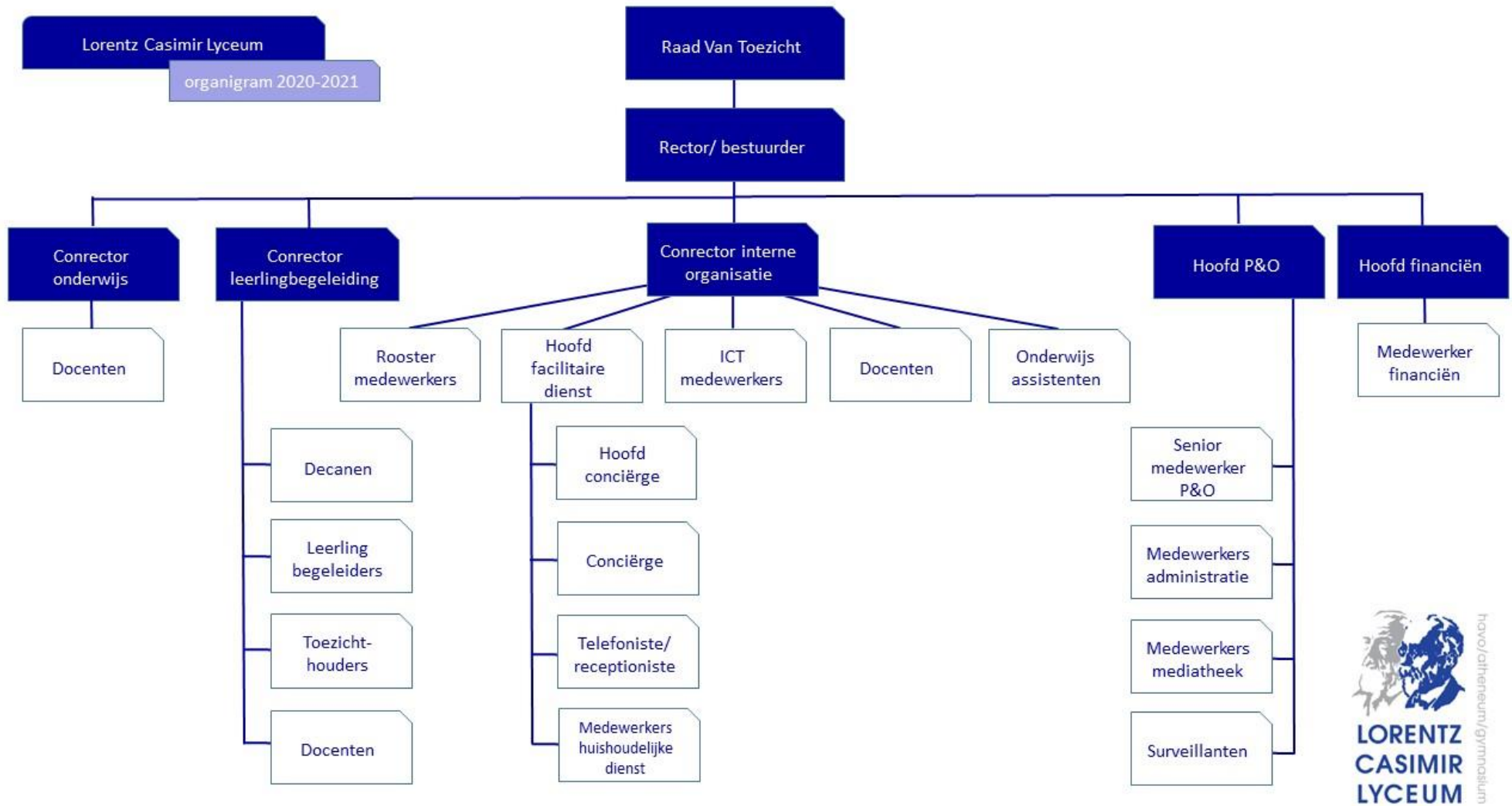
Telefoon: 040-2909425

E-mail: bouwens.j@lcl.nl

Brinnummer: 25KX

Naam van de school: Lorentz Casimir Lyceum

Sector: VO (havo-vwo)

accountants
onderwijs & kinderopvang

Bogert 16, 5612 LZ Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven
Celebeslaan 10
5641 AG EINDHOVEN

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven te Eindhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Bogert 16, 5612 LZ Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Bogert 16, 5612 LZ Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Bogert 16, 5612 LZ Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

accountants
onderwijs & kinderopvang

Bogert 16, 5612 LZ Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 28 juni 2022
Wijs Accountants

Was getekend: M.A.M. Heijligers AA

Kenmerk: 2022.0193.conv